

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslut

1 (41)

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

Dossiernummer
2402469

Enligt sändlista

Beslut om bildande av Nedre Vindelforsarnas naturreservat i Vindelns kommun

(4 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen i Västerbotten beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att det område som redovisas på bifogad karta, bilaga 1, ska vara naturreservat.

För att uppnå och tillgodose syftet med Nedre Vindelforsarnas naturreservat beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

Enligt 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård, bilaga 4.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken gäller från den dag de vinner laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller från kungörelsedatum även om beslutet överklagas.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

Fakta om naturreservatet

Namn	Nedre Vindelforsarna
Dossiernummer	2402469
NVR-id	2053121
Natura 2000, områdeskod	SE0810435
Kommun	Vindeln
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	Intill Vindelns samhälle
Mittkoordinat	7124373, 728770 (SWEREF 99 TM)
Naturgeografisk region	29a, kustslätter och dalar med finsediment kring norra Bottenviken, 30a, Norrlands vågiga bergkullteräng med mellanboreala skogsområden
Gräns	Se bifogade beslutskartor, bilaga 1a-f
Markägare	Staten (Naturvårdsverket, Fastighetsverket, Trafikverket), Vindelns kommun, Vindelns församling, samfälligheter samt enskilda
Fastigheter	Baggböle 2:1, 2:2, 3:1; Degerfors 1:38, 3:5, 3:10, 3:32, 4:61, 4:69, 6:54, 8:11, 8:18, 8:55, 8:56, 8:70, 8:71, 8:81, 8:82, 8:83, 8:89, 9:13, 9:36, 9:133, 9:134, 10:5, 10:6, 10:8, 10:17, 10:18, 10:20, 10:41, 22:1, 31:1, 49:1, S:1, S:13, S:16, S:17, S:19, S:28, S:29, S:38, S:40, S:41, S:42, S:43, S:44, Degerön 1:9, 1:16, 1:17, 1:23, 1:24, 6:1, 8:1, Degerås 1:3, Finnbacken 1, Flakabäck 1:142, 1:172, 1:173, Krånged 1:5, 1:8, 1:11, S:2, Kulbäcksliden 6:6, Kvarnforsberget 1:2, 1:3 Nygård 1:64,

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

	Rosinedal 1:14, 1:30, S:1, S:2, Åheden 2:1, Åliden S:1
Förvaltare	Länsstyrelsen Västerbotten
Totalareal	635,8 hektar
Areal skogsmark	350,2 hektar
- varav nedan fjällnära gränsen	350,2 hektar
Areal produktiv skog	348,3 hektar
Areal gräsmark och åkermark	3,4 hektar
Areal övrig öppen mark	11,3 hektar
Areal vatten	269,6 hektar

Arealer och definitioner av marktäckeskategorier enligt Nationella Marktäckedata (NMD). Naturreservatets utökade areal preciseras naturtypsvis i avsnittet "Förenlighet med miljömål, friluftsmål och EU-direktiv".

Syftet med naturreservatet

Syfte

Syftet med naturreservatet är att bevara, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer i form av ett älvlandskap där en sträcka av den oreglerade Vindelälven med dess biflöden omges av till stora delar naturskogsartade lövrika barrblandskogar, gräsmarker och andra öppna marker. Områdets helhetsvärden med dess delvis opåverkade karaktär, delvis kulturpräglade naturmiljöer och dess ekosystem och biologiska mångfald ska vårdas och bevaras.

De arter och naturtyper som angivits för Natura 2000-området Vindelälven ska skyddas och återställas så att gynnsam bevarandestatus kan bibehållas eller uppnås.

Ett syfte är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer tillgodose behovet av områden för

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

friluftslivet genom att förvalta och utveckla ett tätortsnära natur- och kulturlandskap.

Hur syftet ska uppnås

Syftet ska uppnås genom att området i huvudsak utvecklas fritt genom naturliga processer. För de delar av reservatet som är präglad av naturliga störningar som översvämningar, historisk markanvändning i form av hävd eller är påverkat av skogsbruk, dikning, flottledsrensning eller annan fysisk påverkan samt främmade arter ska syftet även kunna nås genom att:

- utöka livsmiljöer och öka mängden lämpligt substrat för skyddsvärda arter i skog
- skapa en mer varierad beståndsstruktur och främja lövandelen i områdets ungskogar och medelålders skogar
- återställa struktur och hydrologi i vattendrag och skog
- bibehålla öppna miljöer och öka mängden lämpligt substrat på gräsmarker, stränder och annan öppen mark
- ta bort för området främmande arter

Åtgärder ska också kunna genomföras för att främja allmänhetens friluftsliv, inklusive kulturmiljöer, och förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

Skälen för beslutet

Naturresevatet Nedre Vindelforsarna har höga bevarandevärden kopplat till dess naturvärden och även dess värden för friluftslivet.

Områdets höga naturvärden är knutna till Vindelälvens fritt strömmande forsar och sel som omges av ett dramatiskt nip- och ravinlandskap med tillrinnande bäckar, lövrika grandominerade naturskogar och variationsrika strandmiljöer. Den ca 15 km långa sträckan längs älven bildar ett stort sammanhängande älvlandskap med en mångfald av värdefulla naturmiljöer och höga geovetenskapliga värden som saknar motsvarighet längs älven.

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

Älvmiljön inom området är mångformig med flera forsar, strömmar och sel med en förhållandevis hög grad av naturlighet då påverkan från flottledsrensningar är jämförelsevis måttlig. Sex olika forsar med mellanliggande sel finns i reservatet. Älvsträckan och dess biflöden ingår även i Natura 2000-området Vindelälven som bland annat är utpekad för förekomsten av bland annat lax och utter samt naturtyperna större och mindre vattendrag.

Det omgivande landskapet är varierat med branta brinkar och raviner, nipor och terrasser. Här finns naturskogsmiljöer som domineras av ofta högproduktiv grandominerad barrblandskog med ett stort inslag av löv. I partier domineras sluttningarna helt av lövträd, företrädesvis björk, asp och gråal. På åsar, i de övre partierna av brinkarna och på de högre liggande terrasserna är markerna ofta torrare och dominerade av tall. Skogarna innehåller bitvis rikligt med naturskogsstrukturer som gamla, grova träd och död ved i olika nedbrytningsstadier. Trädskiktet är på många platser flerskiktat, luckigt och gruppställt och har lång kontinuitet. I området förekommer ett stort antal naturskogslevande indikatorarter och rödlistade arter som exempelvis rosenticka, rynkskinn och gammelgransskål. Skogarna i reservatet har generellt en förhållandevis låg påverkansgrad men genom större delen av dessa naturskogsartade delar finns spår av plockhuggning. Mindre arealer medelålders skogar finns inom området till följd av avverkningar gjorda på 60-talet.

De öppna markerna närmast älven omfattar en rik variation av miljöer från relativt karga grovblockiga stränder och enstaka mindre sandstränder till lummiga brinkar och kulturpräglade gräsmarker med intressant flora. Delar av de här miljöerna är i ett stadie av igenväxning. I området finns också öppen mark i ledningsgator och vägkanter som har potentiell betydelse för skyddsvärda arter.

Nedre Vindelforsarna ligger tätortsnära och i anslutning till det befintliga naturreservatet Vindelforsarna och knyts samman med det genom Vindelforsleden och gemensamma informationsplatser. Reservatet och dess kulturpräglade omgivningar erbjuder höga upplevelsevärden och möjlighet att uppleva och nyttja förhållandevis opåverkad natur genom vandring, cykling, fiske och annat.

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

I området finns viktiga livsmiljöer för många skyddsvärda arter som är beroende av naturskogar och andra värdefulla naturmiljöer. Såna områden blir alltmer sällsynta i länet och att skydda dessa kvarvarande fragment av det ursprungliga naturlandskapet är avgörande för att bevara den biologiska mångfalden.

Området är till delar präglad av naturliga störningar genom älvens årliga översvämningar och historisk markanvändning genom den hävd som skett. Området är också delvis påverkat av skogsbruk och har hydrologiskt och fysiskt påverkade vattenmiljöer. I området finns också exploaterade miljöer som kan vara lämpliga för arter med krav på tidvis hävdade ytor. Därför kan ett bevarande och en utveckling av områdets naturvärden gynnas av en naturvårdande skötsel som reservatsbeslutet möjliggör. Att området även ska kunna vara en tillgång för friluftslivet främjas av att skötselåtgärder också kan genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv.

De höga naturvärden som dokumenterats i området kräver ett omfattande och långsiktigt skydd. Genom reservatsbeslutet undanröjs hot från exploatering och andra åtgärder och förutsättningarna för att bevara och, genom skötselåtgärder, utveckla naturreservatets naturmiljöer förbättras. Genom beslutet kan också landskapsbilden och möjligheten att uppleva ett attraktivt natur- och kulturlandskap bevaras och vidareutvecklas.

Reservatsföreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med reservatet gäller följande föreskrifter.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning som till exempel mast eller vindkraftverk,

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

2. bygga om eller ändra befintlig byggnads eller anläggnings konstruktion, funktion eller användningssätt,
3. uppföra stängsel, staket eller hägnad. Undantag gäller för uppförande av viltstängsel eller skydd vid branta miljöer. Uppförande av betesstängsel kan ske efter samråd med Länsstyrelsen,
4. anlägga väg, parkeringsplats, led, spång eller bro,
5. bedriva täkt, gräva, plöja, spränga, borra, schakta, dika, dämma, rensa, utfylla, muddra, reglera eller bedriva annan verksamhet som skadar eller förändrar mark och block eller förändrar bottentopografi, vattenflöden eller dräneringsförhållanden,
6. tippa, dumpa eller anordna upplag,
7. framföra motordrivet fordon i terräng, med undantag för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller på is,
8. avverka, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,
9. plantera eller så åkrar, ängsmark, betesmarker eller annan öppen mark med träd eller buskar,
10. plantera in eller sätta ut växter, djur eller andra organismer,
11. släppa ut eller sprida gifter, vådliga ämnen, kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, växtnäringsämnen, jordförbättringsmedel eller kalk,

Det är utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

12. sätta upp skylt, plakat, affisch, inskrift eller därmed jämförbar anordning för reklam, information eller liknande ändamål, annat än tillfälligt (högst en vecka) i samband med jakt eller i samband med organiserad friluftslivsverksamhet,
13. anlägga brygga,
14. anlägga ledning,
15. siktröja,
16. utföra restaureringsåtgärder i vattenmiljön, såsom iläggning av sten och borttagande av vandringshinder.

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktigas att tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar uppförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet, där inget annat anges avses hela naturreservatet:

1. utmärkning av reservatets gränser enligt Naturvårdsverkets riktlinjer,
2. anläggande och underhåll av informationsplats,
3. anläggande och underhåll av parkeringsplats, vindskydd, rastplats, torrdass, eldstad, led, spång, trappa, bro, stängsel eller liknande anordningar,
4. skötselåtgärder för att bevara, återskapa eller synliggöra för friluftslivet intressanta miljöer, inklusive forn- och kulturlämningar och andra kulturmiljöer, genom röjning och fällning av buskar och träd och andra liknande åtgärder,
5. skötselåtgärder i skog genom att röja och fälla buskar och träd; ringbarka eller på annat sätt skada träd; tillföra död ved eller andra växtdelar; dämna och lägga igen diken; stängsla samt genomföra markstörning och liknande åtgärder,
6. skötselåtgärder för att bibehålla eller skapa öppna miljöer och för att gynna skyddsvärda arter på gräsmarker, åkermarker, stränder, vägkanter och annan öppen mark genom stängsling, sådd, plantryckning; genom klippning eller röjning av buskar, träd och annan vegetation; genom att skada träd eller tillföra av död ved; genom dämning och igenläggning av diken samt genom slåtter, bete eller annan markstörning och liknande åtgärder,
7. fysisk och hydrologisk återställning i vattendrag genom att ta bort vandringshinder, återföra upprepade block och sten, öppna avstängda sidofårar, etablera lekområden för fisk, återställa igenslammade bottenar, tillföra död ved och liknande åtgärder,

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

8. borttagande av för området främmande arter, exempelvis contortatall,
9. skötselåtgärder för att begränsa eller förhindra storskaliga angrepp av åttatandad granbarkborre genom fällning och barkning av färskt angripna granar samt rotkapning och barkning av vindfällda granar. Fällda träd ska i första hand lämnas i naturreservatet, men fällda färskt angripna träd kan i undantagsfall transporteras ut om områdets prioriterade bevarandevärden påtagligt hotas,
10. undersökning och dokumentation av djur, växter och andra organismer samt mark- och vattenförhållanden.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas, samt om ordningen i övrigt, inom naturreservatet

Det är förbjudet att:

1. göra åverkan på berg eller mark, till exempel genom att måla, borra, rista, hacka, gräva eller omlagra,
2. fälla, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, såväl stående som liggande. Undantag gäller för att ta torra, döda, klena kvistar för att använda till lägereld,
3. störa djurlivet, till exempel genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt,
4. framföra motordrivet fordon i terräng med undantag för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller på is,
5. insamla eller gräva upp växter, inklusive mossor och alger, samt lavar och svampar. Undantag gäller för att plocka bär, matsvamp och icke fridlysta blommor,
6. insamla ryggradslösa djur,

Det är utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

7. sätta upp skylt, plakat, affisch, inskrift eller därmed jämförbar anordning för reklam, information eller liknande ändamål, annat än tillfälligt (högst en vecka).

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för:

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som anges i B-föreskrifterna med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken i detta beslut. Undantag gäller också för de nödvändiga transporter som krävs för åtgärderna och för transporter i annat tjänstesyfte,
- b) renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller framföra motordrivet fordon vid renskötsel i enlighet med gällande terrängkörningslagstiftning,
- c) åtgärder för drift, underhåll, reparation och upprustning av väg och vägområde, järnväg, järnvägsområde samt bro och närområde kring bro. Undantaget inbegriper åtgärder för att förhindra erosion. Undantaget inbegriper även uppsättande av skylt eller bom,
- d) åtgärder för drift, underhåll, reparation och upprustning av ledning, ledningsgata eller ledningsområde inom ramen för befintlig koncession, ledningsrätt, servitut eller nyttjanderätt. Undantaget inbegriper markarbeten, nödvändiga avverkningar i ledningsgata och sidoområde samt de nödvändiga transporter som krävs för åtgärderna,
- e) röjning och avverkning av enstaka träd och buskar, röjning av befintliga siktgator mot älven, grävning, dumpning av jord, ledningsdragning och framförande av motorfordon kopplat till nödvändiga åtgärder för kyrkans verksamhet på fastigheten Degerfors 49:1 och angränsande fastigheter. Röjning och avverkning av buskar och träd för att skapa nya siktgator kan ske efter samråd med länsstyrelsen,
- f) åtgärder för kommunens anläggande och underhåll av Vindelforsarnas led. Åtgärderna inbegriper röjning, fällning av enstaka träd, anläggande av spång, bro, trappa, enklare sittplats och skyltning i anslutning till leden samt de nödvändiga transporter som krävs för åtgärderna. Åtgärderna ska ske i samråd med Länsstyrelsen. För anläggande av andra anordningar i anslutning till leden krävs Länsstyrelsen tillstånd,

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

- g) uppförande av sittplats, grillplats, vindskydd, skoterbro, brygga eller liknande anläggning som ersättning för befintlig anläggning. Den nya anläggningen ska ha motsvarande funktion, användningssätt, storlek och läge som den borttagna anläggningen. Åtgärden ska ske i samråd med Länsstyrelsen,
- h) anläggande av vattenledning i ledningsgata på fastigheten Rosinedal 1:14 längs den sträckning som framgår av bilaga 2a,
- i) nuvarande ägare till fastigheterna Rosinedal 1:14 och Degerfors 8:81 att på de egna fastigheterna fälla levande träd med en brösthöjdsdiameter under 15 cm för att använda till brasved för eget bruk. Åtgärden på fastigheten Rosinedal 1:14 får ske inom det område som framgår av bilaga 2a,
- j) åtgärder på fastigheten Degerfors 8:81 inom det område som framgår av bilaga 2b,
- k) fällning av enstaka träd som riskerar att orsaka skada i anslutning till byggnader och andra anläggningar,
- l) slyröjning, kvistning och kapning av liggande träd för underhåll av befintlig stig, led och skoterled,
- m) uppförande av jakttorn,
- n) kvistning eller röjning av sly för upprätthållande av befintliga sikt- eller skjutgator vid jaktpass,
- o) uttransport av fälld älg, björn, hjort eller vildsvin. Fordon och färdväg ska väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador,
- p) åtgärder som syftar till att bibehålla öppna natur- och kulturmiljöer genom att röja eller ta bort buskar, sly eller träd. För andra kultur- eller biotopvårdande åtgärder krävs Länsstyrelsens tillstånd,
- q) för förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att plantera in eller sätta ut inhemska växter eller djur i artbevarande syfte,
- r) utsättning av fisk. Observera att utsättning av fisk regleras i förordningen om fisket, vattenbruket och fiskenäringen (1994:1716),

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

- s) insamling av enstaka exemplar av arter för exempelvis artbestämning och dokumentation. För att genomföra vetenskapliga undersökningar eller bedriva miljöövervakning som innebär någon form av markering, fällfångst eller andra åtgärder som kan innebära påverkan på naturmiljön krävs Länsstyrelsens tillstånd,

För samtliga undantag från föreskrifter gäller att risken för skada på mark, vegetation, bottnar och vatten ska minimeras.

Ärendets beredning

De höga naturvärdena i området blev först kända för Länsstyrelsen i samband med den naturinventering av skogar längs Vindelälven som genomfördes 2004. Inventeringen genomfördes av Länsstyrelsen från Vännäs till Sorsele för att identifiera naturskogar längs älvens sträckning och hade sin grund i att det landskapsbildsskydd som funnits upphävdes 2003. Landskapsbildsskyddet, som beslutades 1970, innebar ett förbud mot kalavverkning inom 200 meter utan Länsstyrelsens tillstånd. På grund av den ändrade lagstiftningen för landskapsbilden och älvmiljöns naturvärden genomfördes då en naturinventering för att bedöma vilka skyddsvärden som fanns av främst skogliga naturvärden. Området nedströms Vindelns samhälle bedömdes då vara bland de mest skyddsvärda sträckorna längs älven.

2007 tillstyrkte Naturvårdsverket att Länsstyrelsen kunde påbörja dialog och förhandlingar med berörda markägare i syfte att bilda naturreservat. Efter förhandlingar mellan markägare och staten har överenskommelser om köp av fastighet eller intrångsersättning träffats för de ersättningsberättigade fastigheterna fram till slutet av 2022.

Sedan tidigare finns fyra befintliga biotopskyddsområden inom naturreservatets avgränsning. Efter samråd med Skogsstyrelsen har en bedömning gjorts att det är lämpligt att hela området har samma skyddsform och att biotopskyddsområdena därför ska upphävas efter att naturreservatet vunnit laga kraft.

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

Yttranden från remissinstanser och länsstyrelsens beaktande av inkomna synpunkter

Reservatsförslaget har sänts på remiss till berörda sakägare och myndigheter för yttrande och samråd. Följande remissinstanser har yttrat sig:

- **Trafikverket** tillstyrker förslaget.
- **Statens fastighetsverk** har inget att erinra mot förslaget.
- **Svenska kraftnät** har inga synpunkter på förslaget.
- **Svenska Turistföreningen** beskriver Vindelforsleden genom reservatet som en naturskön led och ser positivt på reservatsförslaget.
- **Vindelns kommun** ställer sig positiv till bildandet av Nedre Vindelforsarnas naturreservat då det knyts ihop med befintliga och populära Vindelforsarnas naturreservat och kommer innebära ett unikt reservat i ett tätortsnära läge med höga upplevelsevärden och möjlighet att uppleva och nyttja förhållandevis opåverkad natur genom vandring, cykling, fiske och annat. Kommunen framför synpunkten att undantaget från föreskrifterna som möjliggör arbete med Vindelforsarnas led även bör inbegripa användande av motordrivet fordon vid utförandet av åtgärderna. Kommunen framför även att möjligheten till utblickar mot älven från bebyggelsen är en viktig del av Vindelns karaktär och betonar vikten av att det finns möjlighet att genomföra siktröjningar för att uppnå det. Vidare lyfts vikten av att medel avsätts för att skötsel, underhåll och tillgängliggörande av reservatet.

Länsstyrelsen kommentar: Länsstyrelsen delar kommunens uppfattning. För att möjliggöra kommunens åtgärder kring Vindelforsarnas led finns undantag från föreskrifterna, med ett tillägg för de transporter som krävs. Siktröjning möjliggörs i föreskrift A15 där tillståndskravet innebär att det kan förutses att åtgärden kan bli aktuell och är möjlig att utföra på vissa villkor, utan att det strider mot syftet med reservatet. Åtgärder för detta i Länsstyrelsens regi möjliggörs genom föreskrifterna B4

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

och B6. Länsstyrelsens prioritering av åtgärderna uttrycks i skötselplanens avsnitt 6 där siktröjningar för att bevara eller återställa utsikt är en av de skötselåtgärder som beskrivs och som kan behöva vidtas i området för att syftet med naturreservatet ska kunna uppnås och som kan genomföras av Länsstyrelsen, som förvaltare av reservatet, i enlighet med reservatets föreskrifter och i mån av tillgängliga resurser. Länsstyrelsen ser gärna att såna eventuella åtgärder sker i samråd med kommunen och andra som har kompetens inom ämnet.

- **Sveriges geologiska undersökningar (SGU)** anser att kartläggningar som ger obefintlig eller försumbar skada på mark och omgivning ska undantas från föreskrifterna då sådan verksamhet utförs av en statlig myndighet. SGU avstyrker reservatsbildningar i områden där det finns utpekade riksintressen enligt 3 kap. 7 § Miljöbalken. Vidare avråder SGU från reservatsbildningar när de ligger i väl undersökta områden med tidigare känd malmpotential. SGU anser att införande av sådana naturreservat kommer att försvåra framtida eventuell utvinning i berörda områden. SGU avråder även från reservatsbildningar i områden där det finns gällande undersökningstillstånd eller bearbetningskoncessioner enligt minerallagen.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen delar SGU:s uppfattning att det finns undersökningar som kan genomföras utan att bryta mot naturreservatsföreskrifterna eller påverka syftet med naturreservatet och kan därigenom genomföras utan dispensförfarande, medan mer fördjupade undersökningar kan innebära en påverkan på mark, vegetation och arter. Länsstyrelsen anser vidare att det inte är lämpligt med generella undantag från föreskrifterna när vilka åtgärder samt omfattningen av eventuella åtgärder inte är kända i förväg men kan, med stöd av 7 kap. 7 och 26 §§ miljöbalken, medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och är förenligt med föreskriftens syfte. Det aktuella reservatet berörs inte av några gällande undersökningstillstånd eller andra

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

utpekade intressen för mineralutvinning eller kända intressen för energiproduktion.

- **Stugägare vid Hemseleforsen** skriver bland annat att det är viktigt att få kunna röja bort bråte (drivved m.m.) som kommer med älven för att använda och öppna upp strandmiljöerna nedanför stugorna. De tycker att vindskyddet söder om forsen är ett lämpligt besöksmål men skriver att en skylt eller bom kan behövas för att avstyra fordonstrafik ner till stugorna.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen har preciserat undantag c och p från föreskrifterna för att förtydliga att de föreslagna åtgärderna är tillåtna inom reservatet.

- **Skogsstyrelsen** är positiv till att naturreservatet bildas. De ser gärna att man tar hänsyn till de många kulturmiljöer som finns i området och skriver att lämningar efter flottningsepoken har varit särskilt utsatta och många har försvunnit i samband med restaureringar av vattendrag.

Länsstyrelsens kommentar: Vid eventuella restaureringar av vattenmiljön för Länsstyrelsen en dialog med kulturmiljökunniga om bland annat flottningslämningar så att en lämplig avvägning kan göras om var åtgärder är lämpliga att genomföra.

- **Sametinget** skriver i sitt yttrande att det är viktigt att det samiska kulturlandskapet och historia synliggörs samt att föreskrifterna för naturreservatet inte hindrar samisk markanvändning. Sametinget noterar att samråd ska genomföras med samebyn inför skötselåtgärder som kan medföra påverkan på renskötseln. De skriver också att naturreservat kan anses ha en positiv påverkan på renskötseln och i förlängningen det samiska folkets möjlighet att utöva sin kultur och samfundsliv när skyddad natur gagnar renbetesmarker.

Länsstyrelsens kommentar: Renskötsel i enlighet med rennäringslagen är undantaget från föreskrifterna (undantag b), och Länsstyrelsen bedömer att beslutet om naturreservat inte begränsar övrig samisk traditionell markanvändning.

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

Länsstyrelsen samråder alltid med berörd sameby inför åtgärder som kan komma att påverka renskötseln.

- **Vattenfall** framför vikten av att undantag från föreskrifterna för åtgärder för ledningar bör gälla inte bara på land utan även i vatten. Vidare framförs att naturreservatet inte får försvåra drift- eller underhållsåtgärder eller äventyra bibehållandet av en ledning. Vattenfall skriver vidare att undantaget gärna får gälla även nya ledningar.

Länsstyrelsens kommentar: Det undantag (undantag d) från föreskrifterna som finns gällande åtgärder för ledningar gäller både på land och vatten och omfattar alla åtgärder för drift, underhåll, reparation och upprustning kopplat till ledning inom befintlig koncession. När det gäller nyanläggning så är Länsstyrelsens bedömning att det är en lämplig avvägning att det är det reglerat med en föreskrift (föreskrift A14) med tillståndsplikt. Tillståndsplikt innebär att det kan förutses att åtgärden kan bli aktuell och är möjlig att utföra på vissa villkor, utan att det strider mot syftet med reservatet. Villkor kan exempelvis omfatta anpassning till de naturvärden som finns.

- **Vakin** vill säkerställa att ledningar och nödutlopp som mynnar ut i älven har tagits i beaktning i reservatsbeslutet. De vill även få förtydligat att föreskriften om anläggande av ledning även omfattar de olika åtgärder som kan krävas för att utföra anläggandet samt att det finns möjlighet att underhålla och ha drift av väg lämpad för tung trafik.

Länsstyrelsens kommentar: Undantag c och d från föreskrifterna möjliggör åtgärder för drift, underhåll, reparation och upprustning av alla ledningar (inom ramen för befintlig koncession eller ledningsrätt) och alla vägar inom reservatet. Anläggande av ny ledning är reglerat med en föreskrift (föreskrift A14) med tillståndsplikt. Formuleringen "anläggande" i föreskriften inbegriper de olika åtgärder som krävs för att anlägga ledningen.

- **Kulturmiljövärden** som berör naturreservatet beskrivs i ett yttrande en kulturmiljökunnig privatperson och vikten av

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

hänsyn till och främjande av de miljöerna betonas i skrivelsen. Särskild vikt läggs vid siktlinjer mellan samhället och älven inom riksintresseområdet för kulturmiljövården. Vidare betonas att områdets kulturmiljövården borde framgå i högre grad i reservatets beslut och skötselplan.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen delar uppfattningen att det är av vikt att områdets kulturmiljövården beaktas. I beslutet har dessa värden ytterligare lyfts fram och beskrivits. Siktröjning möjliggörs i föreskrift A15 där tillståndskravet innebär att det kan förutses att åtgärden kan bli aktuell och är möjlig att utföra på vissa villkor, utan att det strider mot syftet med reservatet. Åtgärder för detta i Länsstyrelsens regi möjliggörs genom föreskrifterna B4 och B6. Länsstyrelsens prioritering av åtgärderna uttrycks i skötselplanens avsnitt 6 där siktröjningar för att bevara eller återställa utsikt är en av de skötselåtgärder som beskrivs och som kan behöva vidtas i området för att syftet med naturreservatet ska kunna uppnås och som kan genomföras av Länsstyrelsen, som förvaltare av reservatet, i enlighet med reservatets föreskrifter och i mån av tillgängliga resurser. Länsstyrelsen ser gärna att såna eventuella åtgärder sker i samråd med kommunen och andra som har kompetens inom ämnet.

Översiktlig beskrivning av reservatet

Nedre Vindelforsarnas naturreservat sträcker sig från Vindelns samhälle och följer Vindelälven ca 15 km nedströms. Områdets höga naturvärden är knutna till Vindelälvens fritt strömmande forsar och sel som omges av ett ofta dramatiskt nip- och ravinlandskap med tillrinnande bäckar, lövrika grandominerade naturskogar och variationsrika strandmiljöer. Reservatet omfattar ett stort sammanhängande älvlandskap med en mångfald av värdefulla naturmiljöer och höga geovetenskapliga värden som saknar motsvarighet längs Vindelälven.

Området är till delar präglad av naturliga störningar genom älvens årliga översvämningar och historisk markanvändning genom den hävd som

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

skett. Området är också delvis påverkat av skogsbruk och har hydrologiskt och fysiskt påverkade vattenmiljöer.

Nedre Vindelforsarna ligger tätortsnära och i anslutning till det befintliga naturreservatet Vindelforsarna och knyts samman med det genom Vindelforsleden och gemensamma informationsplatser. Reservatet och dess kulturpräglade omgivningar erbjuder höga upplevelsevärden och möjlighet att uppleva och nyttja förhållandevis opåverkad natur genom vandring, cykling, fiske och annat.

Länsstyrelsens motivering och bedömning

Motiv till skyddets utformning

Nedre Vindelforsarna är ett mycket värdefullt naturområde som hyser en mångfald av arter knutna till vattendrag, naturskogar, gräsmarker och andra öppna marker. Området har egenskaper och strukturer som utvecklats genom att naturliga processer fått verka relativt ostört under lång tid. Området har också höga värden för friluftslivet. För att områdets värden ska bestå behöver området därför långsiktigt skyddas från skogsbruk och annan exploatering, verksamhet eller påverkan som innebär att områdets naturvärden skulle skadas, som försvårar för allmänhetens tillträde till området eller som kan påverka områdets relativt opåverkade karaktär på ett sådant sätt som strider mot syftet med reservatet.

Naturreservatet är präglat av naturliga störningar, främst översvämningar. Vissa delar även präglade av historisk markanvändning i form av hävd som idag upphört eller är till stora delar satt ur spel. Området är också till delar påverkat av äldre tiders skogsbruk och flottledsrensningar. På grund av detta så har ekosystemens funktion till delar påverkats negativt och viktiga ekologiska strukturer vidmakthålls eller skapas inte i delar av reservatet. Ett bevarande och en utveckling av de värden reservatet är satt att bevara och utveckla förutsätter därför att skötsåtgärder kan genomföras för att gynna dessa bevarandevärden på kort och lång sikt. I områdets exploaterade delar (ledningsgator och vägkanter) kan också skötselåtgärder gynna pollinerande insekter och andra arter med krav på tidvis hävdade ytor. Att området även ska kunna vara en tillgång för

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

friluftslivet förutsätter också skötselåtgärder kan genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv och för att förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

Naturreservatets är i första hand avgränsat med utgångspunkt i reservatets huvudsyfte om bevarande av en sträcka av Vindelälven med dess omgivande naturskogar och andra naturmiljöer. Reservatet är också till delar avgränsat för dess betydelse för landskapsbilden. Även samråd med berörda markägare och lantmäteri- och skötseltekniska aspekter har beaktats i avgränsningen.

Vattenmiljön hänger intimt samman med omgivande landmiljöer som har en funktion som skyddszon för vattendraget och därför är viktig ur naturvårdssynpunkt. Skyddszonen kan minska avrinning och erosion, fungera som filter för näringsämnen, påverka ljusförhållanden och vattentemperatur, bibehålla fuktigt mikroklimat, tillföra organiskt material och utgör i sig ofta en artrik livsmiljö. I naturreservatet ingår därför också smalare partier av angränsande landmiljöer utan högre naturvärden vilka fyller en funktion som skyddszon samtidigt som känslan av ett slutet älvlandskap bibehålls.

Länsstyrelsen bedömer att Vindelälvens skydd som Natura 2000-område inte är tillräckligt utan att vissa sträckor av området har ett behov av kompletterande skydd för att minska risken för negativ påverkan.

Det krävs ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevara och utveckla naturreservatets värdefulla natur- och friluftsmiljöer. Naturreservat är den lämpligaste skyddsformen för områden som Nedre Vindelforsarna som har ett sådant skötselbehov att en skötselplan krävs och där det krävs starka restriktioner under lång tid för att värdena ska bibehållas och utvecklas.

Länsstyrelsen har därför bedömt att området, i enlighet med miljöbalkens mål om skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer och bevarande av biologisk mångfald (1 kap. 1 § miljöbalken) bör förklaras som naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Överensstämmelse med planer och strategier för skydd och förvaltning

Skyddet av Nedre Vindelforsarna har hög prioritet inom Länsstyrelsens uppdrag att skydda värdefull natur och bevarandet av naturreservatet ligger i linje med nationella och regionala strategier och planer för skydd och skötsel av värdefull natur:

- Vindelälven som rinner genom området är en av våra nationalälvar och är klassad som ett nationellt särskilt värdefullt vattendrag enligt kriterier som definierats av Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet och Fiskeriverket¹.
- Områdets skogar har en stor mängd nyckelelement och naturvårdsarter och förhållandevis liten påverkan av modernt skogsbruk. De höga naturvärdena på beståndsnivå gör området högt prioriterat för skydd².
- Området ligger inom värdetrakter för vattenmiljöer och för skog³ och därmed blir förutsättningarna bättre för långsiktigt bevara och utveckla områdets utpekade värden och för att bevara, stärka och utveckla en grön infrastruktur på landskapsnivå⁴. En grön infrastruktur är ett ekologiskt funktionellt nätverk av livsmiljöer, strukturer och naturområden för bevarande av biologisk mångfald i hela landskapet.
- Det rika lövinslaget är särskilt värdefullt eftersom reservatet ligger i en trakt särskilt prioriterad för lövnaturvärden⁵. Skyddet möjliggör en sådan förvaltning.

¹ Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2008. *Strategi för skydd och restaurering av sjöar och vattendrag i Västerbottens län*.

² Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. 2018. *Nationell strategi för formellt skydd av skog*. Rapport 6762.

³ Länsstyrelsen i Västerbottens län och Skogsvårdsstyrelsen Västerbotten. 2005. *Strategi för formellt skydd av skog i Västerbottens län. Inkl. Tillägg 2019-12-19 (dnr 511-2259-2018)*.

⁴ Länsstyrelsen Västerbotten. 2019. *Handlingsplan för grön infrastruktur i Västerbottens län*.

⁵ Länsstyrelsen Västerbotten. 2014. *Strategi för bevarande och restaurering av lövnaturvärden i skyddade områden, Västerbottens län*. Meddelande 6:2014.

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

- Skogar med hög bonitet och svämlövskog som finns inom reservatet är prioriterade skogstyper för skydd. Prioriterade skogstyper är de skogstyper som Sverige har ett internationellt ansvar att bevara samt de skogstyper som bedöms vara underrepresenterade i formellt skyddade områden⁶.
- Inom reservatet finns höga geovetenskapliga värden då Vindelälvens dalgång vid Degerforsheden bedömts hålla höga värden, klass 1, i länets naturgrusinventering och dalgången vid Kulbäcksheden bedömts till klass 2.
- Områdets tätortsnära läge och dess värde för friluftslivet gör att området har särskild prioritet för skydd⁷.

Förenlighet med miljömål, friluftsmål och EU-direktiv

Bevarandet av biologisk mångfald och arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljö kvalitetsmålen är en hörnsten i det nationella miljöarbetet och naturreservat är den skyddsform som utgör basen i det formella skyddet av värdefulla naturområden och biologisk mångfald.

Reservatsbeslutet omfattar 350 hektar skog (varav 348 hektar är produktiv skog), och 270 hektar vattendrag med de typiska arter, strukturer och processer som hör till de olika naturtyperna. Skyddet stärker därmed möjligheterna att nå miljömålen Levande skogar, Levande sjöar och vattendrag samt Ett rikt växt- och djurliv.

Reservatet bidrar även till uppfyllandet av flera av Sveriges nationella friluftsmål, däribland målen om Tillgång till natur för friluftsliv och Skyddade områden som resurs för friluftslivet, genom att naturmiljöernas upplevelsevärden bevaras och tillgängliggörs.

Vindelälven och dess biflöden inom naturreservatet ingår i Natura 2000, EU:s nätverk av värdefulla naturområden med arter eller naturtyper som är särskilt skyddsvärda ur ett europeiskt perspektiv. För Natura 2000-områden finns krav på reglering av nödvändiga

⁶ Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. 2018. *Nationell strategi för formellt skydd av skog*. Rapport 6762.

⁷ Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. 2018. *Nationell strategi för formellt skydd av skog*. Rapport 6762.

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

bevarandeåtgärder i EU-direktiv (art-och habitatdirektivet 92/43/EEG)⁸ och i svensk lagstiftning (miljöbalken, områdesskyddsförordningen).

Länsstyrelsen bedömer att reservatsbildning av delar av Natura 2000-området, tillsammans med andra skyddsinsatser, är en lämplig bevarandeåtgärd för att dess värden ska bestå eller utvecklas. I Natura-områdets bevarandeplan påtalas flera hotbilder mot området som blir reglerade genom reservatets föreskrifter, däribland skogsbruk och annan fysisk påverkan. Därigenom ökar möjligheten för Natura 2000-området att bidra till så kallad gynnsam bevarandestatus, vilket innebär att de utpekade arternas och naturtypernas utbredningsområde, areal, populationsutveckling och andra kvaliteter kan bevaras.

Vindelälven (ID WA54087504 i VattenInformationSystem Sverige, VISS) har idag måttlig ekologisk status i enlighet med EU:s vattendirektiv (2000/60/EG)⁹. Ett skydd av Nedre Vindelforsarna som naturreservat kan i viss grad bidra till att den ekologisk statusen bibehålls eller förbättras.

Förenlighet med riksintressen (3 och 4 kap. miljöbalken) och kommunala planer

Riksintressen

Vindelälven och dess omgivningar i naturreservatet är av riksintresse för naturvård¹⁰, friluftsliv och kulturmiljövård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Området är också riksintresse enligt 4 kap. miljöbalken som ett område med höga värden för turism och friluftsliv (4 kap. 2 § MB), ett område som ska skyddas mot vattenkraftsutbyggnad (4 kap. 6 § MB) och som Natura 2000-område (4 kap. 8 § MB).

Reservatet berör även områden som är av riksintresse för rennärning och yrkesfiske enligt 3 kap. 5 § miljöbalken. Reservatet berör dessutom

⁸ EU:s Art- och habitatdirektiv, Direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter.

⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område.

¹⁰ Länsstyrelsen i Västerbottens län. *Riksintressen för naturvård Västerbottens län*. Meddelande 4:2001.

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

ett riksintresse för kommunikation (järnväg) enligt 3 kap. 8 § miljöbalken.

Områden som är av riksintresse ska, enligt miljöbalken, skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada deras värden eller möjligheterna att använda dem för avsett ändamål. Reservatet förvårar inte åtgärder för väg och järnväg. Reservatets syfte och föreskrifter för bevarande och utveckling av natur och friluftsliv i det tätortsnära natur- och kulturlandskapet gynnar övriga riksintressanta områden. Länsstyrelsen bedömer därför att reservatet inte påverkar riksintressena negativt eller att några av riksintressena är motstående inom reservatets avgränsning.

Naturreservatet berörs inte av några gällande eller förfallna undersökningstillstånd eller utpekade riksintressen för mineralutvinning (3 kap. 7 § miljöbalken), energiproduktion (3 kap. 8 § miljöbalken) eller kända intressen för totalförsvaret (3 kap. 9 § miljöbalken).

Kommunala planer

Vindelns kommuns översiktsplan från 2014 och den fördjupade översiktsplanen för Vindelns tätort från 2022 redovisar de berörda riksintressena. Planerna tar också upp översvämningar längs älven och de ras- och skredområden som berör reservatets norra del närmast landsvägsbron. Kommunens översiktsplan tar också upp andra områden som berör reservatet med förslag på åtgärder och riktlinjer:

- Bostadsbyggande. Området Finnbacken är detaljplanelagt.

Reservatsbeslutets förenlighet med planen: Här berör reservatet endast ravinmiljöer som inte är aktuella för byggnationer.

- Verksamheter. Vindelns avloppsreningsverk på fastigheten Rosinedal 1:39 ligger i nära anslutning till reservatet.

Reservatsbeslutets förenlighet med planen: Länsstyrelsen har i dialog med Vakin, som driver anläggningen, formulerat föreskrifter med undantag som möjliggör en utveckling av verksamheten.

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

- Kommunikationer. Goda kommunikationer ska säkerställas och utvecklas.

Reservatsbeslutets förenlighet med planen: Reservatets föreskrifter möjliggör åtgärder kopplat till väg, järnväg, bro och ledning.

- Naturvärden beskrivs med älvrummet som ett grönområde med det planerade reservatet, nyckelbiotoper och ytor från ängs- och betesmarksinventeringen. Miljöerna ska tillvaratas genom bl.a. siktröjning och förbättrade stigar och leder.

Reservatsbeslutets förenlighet med planen: Länsstyrelsen har varit med i kommunens planering av utvecklingen av Vindelforsarnas led längs med älven och naturreservatet. Anläggande och underhåll av leden möjliggörs i reservatets föreskrifter och anslutande stigar och friluftsanordningar är prioriterade i reservatets skötselplan.

- Kulturmiljöer med kyrkan med tillhörande kyrkogård och omgivande kulturmarker. Anpassning ska ske till den kulturhistoriska miljön och landskapsvård av omgivande raviner.

Reservatsbeslutets förenlighet med planen: Länsstyrelsen har i nära dialog med kyrkan utformat gränser och föreskrifter anpassade till kyrkans verksamhet. Reservatets föreskrifter och skötselplan möjliggör och prioriterar öppethållande åtgärder för gräsmarker och annan öppen mark.

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att detta beslut om bildande av naturreservatet Nedre Vindelforsarna är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med för området gällande kommunala planer.

Effekter på ekosystemtjänster

Länsstyrelsen har gjort en bedömning av vilka effekter naturreservatsbildningen har på olika ekosystemtjänster från naturreservatet. I bedömningen ingår de ekosystemtjänster som påverkas i måttlig till hög grad, både positivt och negativt.

Beslutet har störst positiv effekt på de stödjande ekosystemtjänsterna som är kopplade till artbevarande och biologisk mångfald, men även

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

många andra ekosystemtjänster påverkas positivt. Länsstyrelsen bedömer att bland annat följande ekosystemtjänster påverkas positivt av beslutet:

- **Försörjande ekosystemtjänster** som produktion av livsmedel från vilda djur och växter.
- **Reglerande ekosystemtjänster** som flödesreglering, biologisk kontroll av skadegörare och global klimatreglering (kolbindning) utförd av växter.
- **Kulturella ekosystemtjänster** som tillhandahållande av attraktiva miljöer för friluftsliv, tillhandahållande av områden för forskning samt bevarande av naturen för framtida generationer.
- **Stödjande ekosystemtjänster** som ekologiska samspel, bevarande av biologisk mångfald inkl genpool, habitat och hotade arter, samt tillhandahållande av livsmiljöer för arter, t.ex. barnkammare, boplatser för djur och fåglar.

Beslutet har störst negativ effekt på försörjande ekosystemtjänster kopplade till skogsbruk som produktion av träråvaror, bioenergi och biobaserade kemikalieråvaror. En nationell politisk avvägning har gjorts mellan produktion av virkesråvara och bevarande av skogar med höga naturvärden vid formuleringen av tidigare etappmål för miljömålet Levande skogar.

Intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken

Vid skydd av områden ska det enligt 7 kap. 25 § miljöbalken göras en avvägning mellan allmänna och enskilda intressen. Inskränkningar som motiveras med hänsyn till naturvårdsintressen eller intressen för friluftslivet betraktas som angelägna allmänna intressen.

Sammantaget finner Länsstyrelsen att de positiva effekterna av att bevara området överväger de negativa effekterna som orsakas av inskränkningarna i markanvändning. Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås.

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

Upplysningar

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudet/föreskriftens syfte.

För föreskrifter med krav på tillstånd kan Länsstyrelsen lämna tillstånd till en åtgärd om det inte strider mot reservatets syfte. Att föreskriften har ett tillståndskrav innebär att åtgärden eller verksamheten kan bli aktuell och är möjlig att få utföra, åtminstone i viss omfattning, på vissa villkor, t.ex. med krav på utformning, tidsbegränsning, lokalisering m.m.

Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska lagens bestämmelser eller föreskrifter inte tillämpas i den mån de strider mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken.

Före anordnande av fasta renskötselanläggningar ska samråd ske med Länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, enligt vad som framgår av 7c § förordningen (1998:904) om anmälan om samråd.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också andra lagar, förordningar och föreskrifter till skydd för naturmiljön, till exempel:

- Verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i särskilda skyddade områden (Natura 2000) kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a-29 b §§ miljöbalken. Det gäller även åtgärder utanför området om det kan påverka miljön inne i Natura 2000-området,
- Fridlysning av alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845),

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

- I enlighet med 2 kap. 16 § förordningen (1994:1716) ska tillstånd för utsättning av fisk sökas hos Länsstyrelsen. Tillstånd får inte ges för sådana fiskarter eller fiskstammar som är olämpliga med hänsyn till vattenområdets särart. Tillstånd får inte heller ges om det finns risk för spridning av smittsamma sjukdomar,
- Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950). Enligt 2 kap. 6 § kulturmiljölagen är det förbjudet att utan tillstånd från Länsstyrelsen rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, planering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning,
- Reservatet omfattas av strandskyddsbestämmelserna i 7 kap. 13 - 18 §§ miljöbalken. Beslut om bygglov innebär inte att dispens från reglerna om strandskydd och reservatsföreskrifterna har beviljats. Inom naturreservat är det Länsstyrelsen som prövar ärenden om strandskydd.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helene Hellmark Knutsson med Per-Anders Blomqvist, handläggare områdesskydd, som föredragande

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på <https://www.lansstyrelsen.se/dataskydd>.

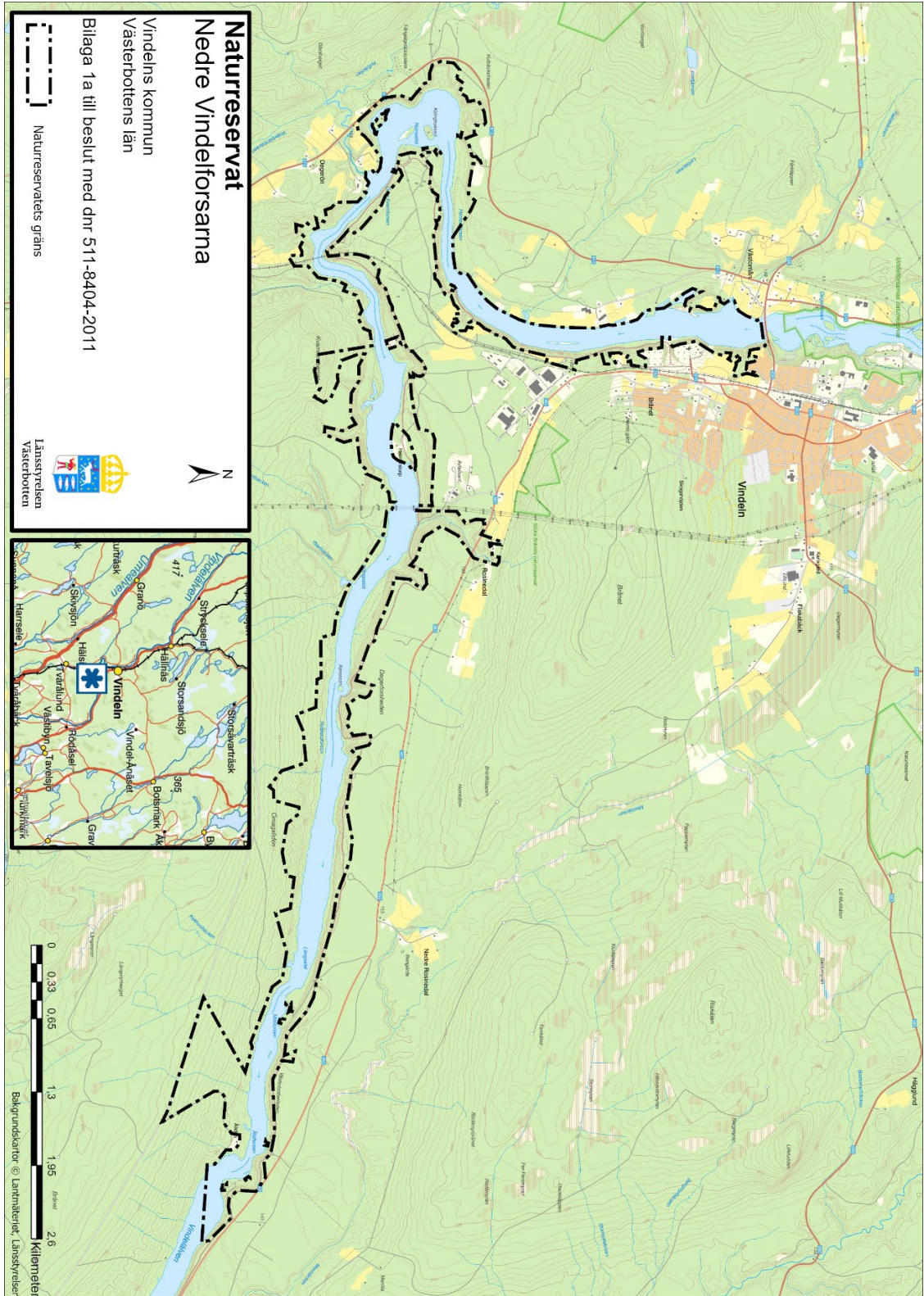
Bilagor

- 1 a-f. Beslutskartor
- 2 a-b. Beslutskartor för föreskrifter med bilagor
3. Skötselplan inklusive bilagor
4. Överklagandehänvisning regeringen

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

Bilaga 1a

Beslutskarta

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

Bilaga 1b

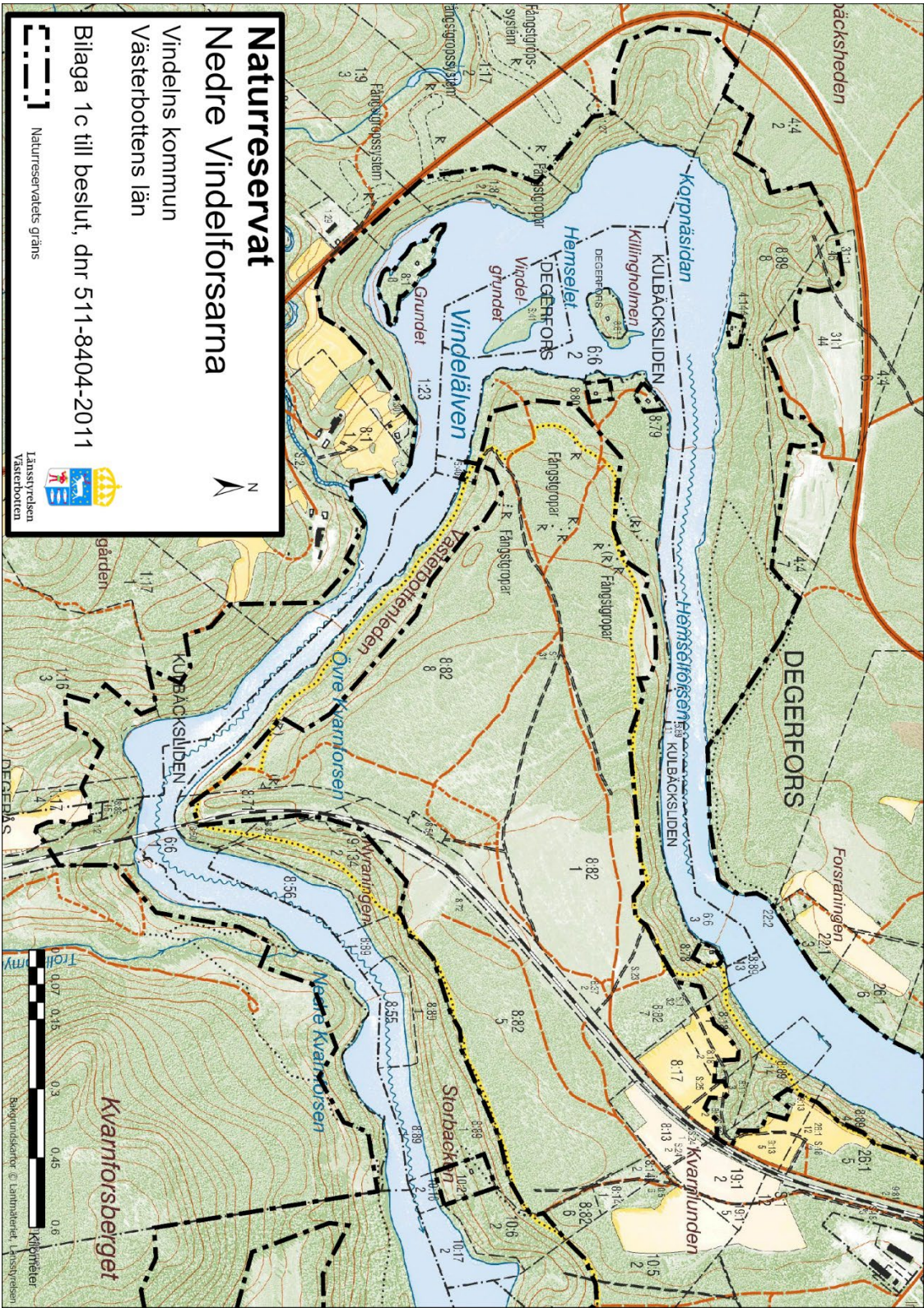

Beslutskarta

Datum
2024-11-21

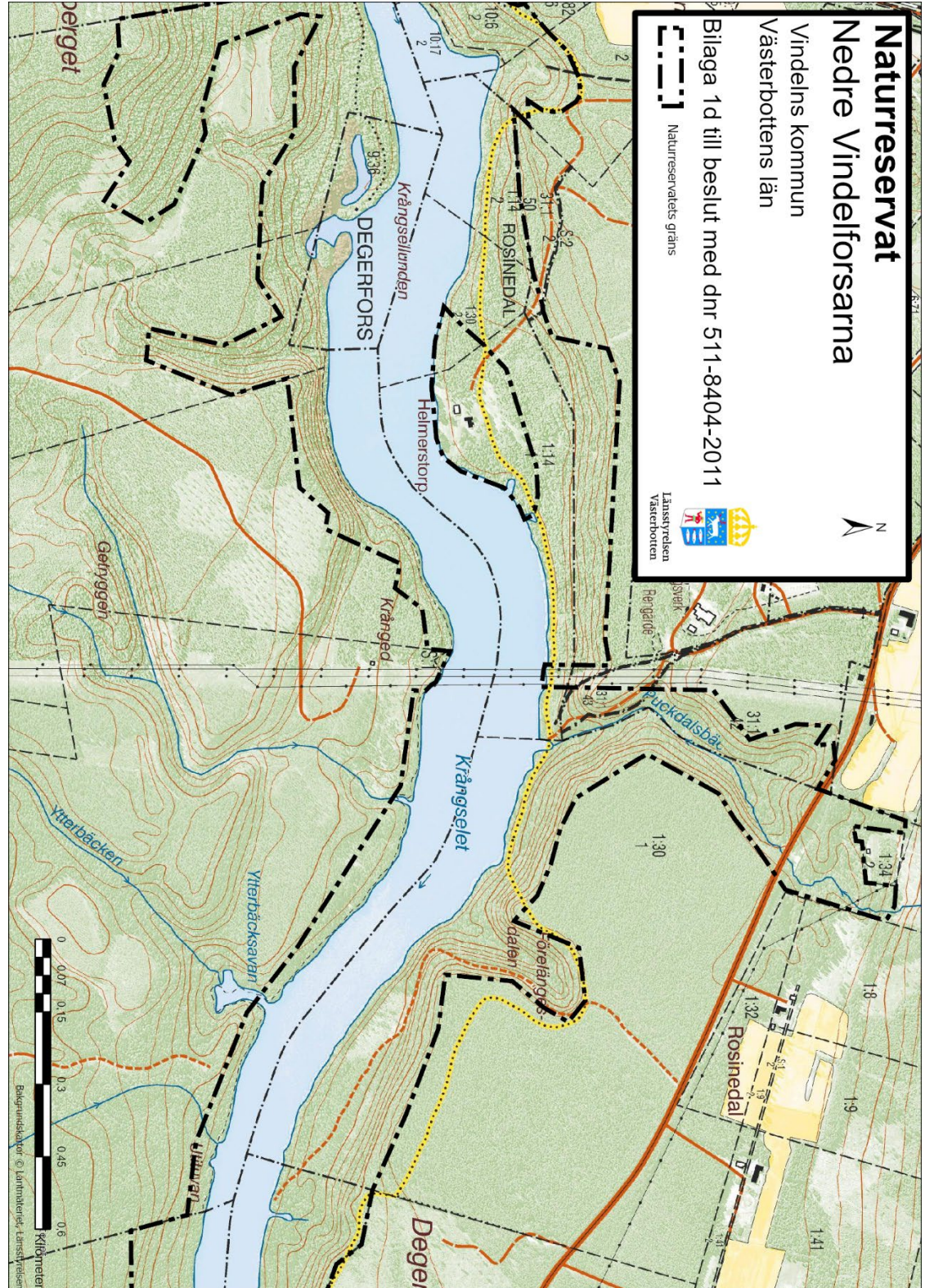
Diarienummer
8404-2011

Bilaga 1c

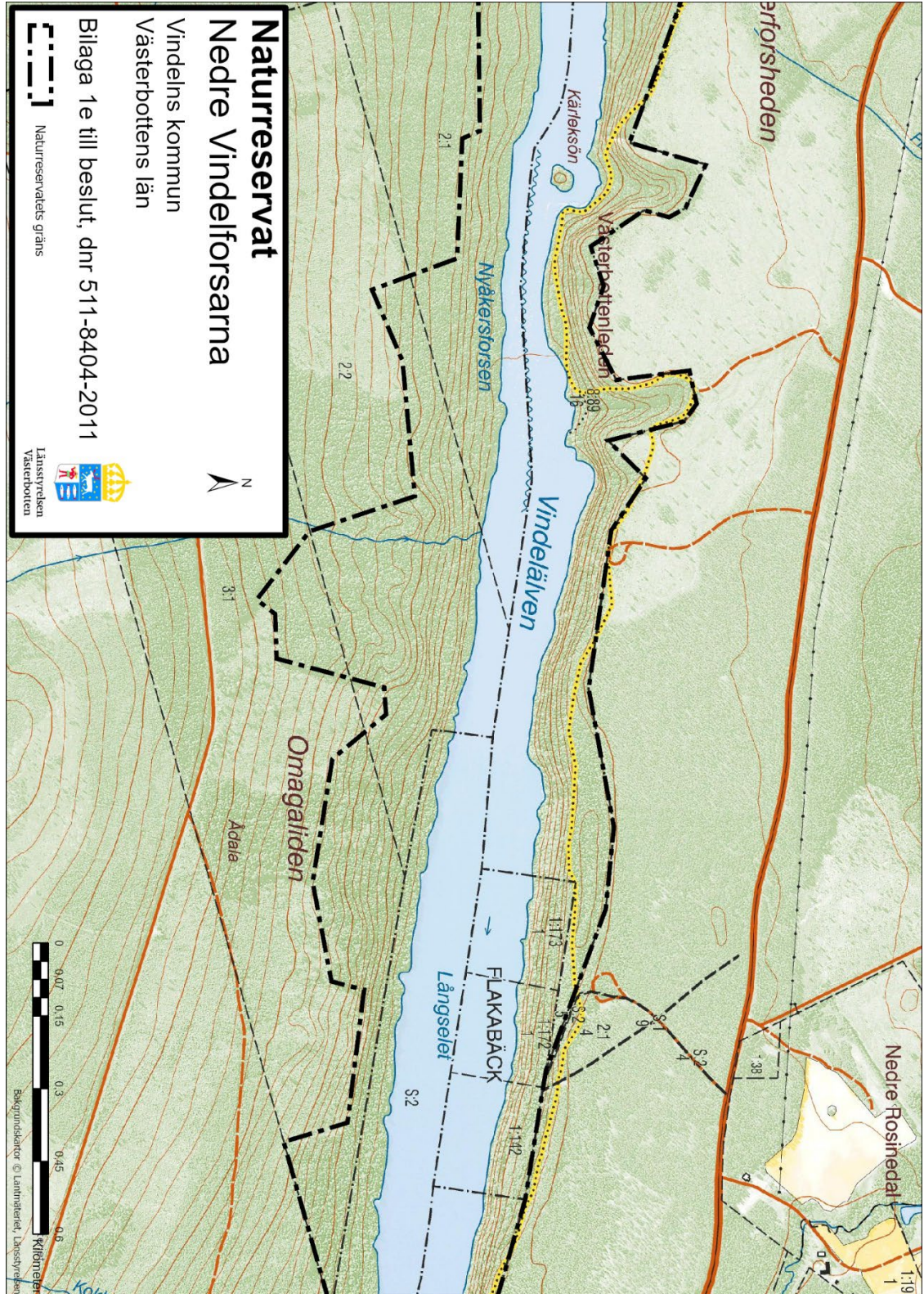
Beslutskarta

Bilaga 1d

Beslutskarta

Bilaga 1e

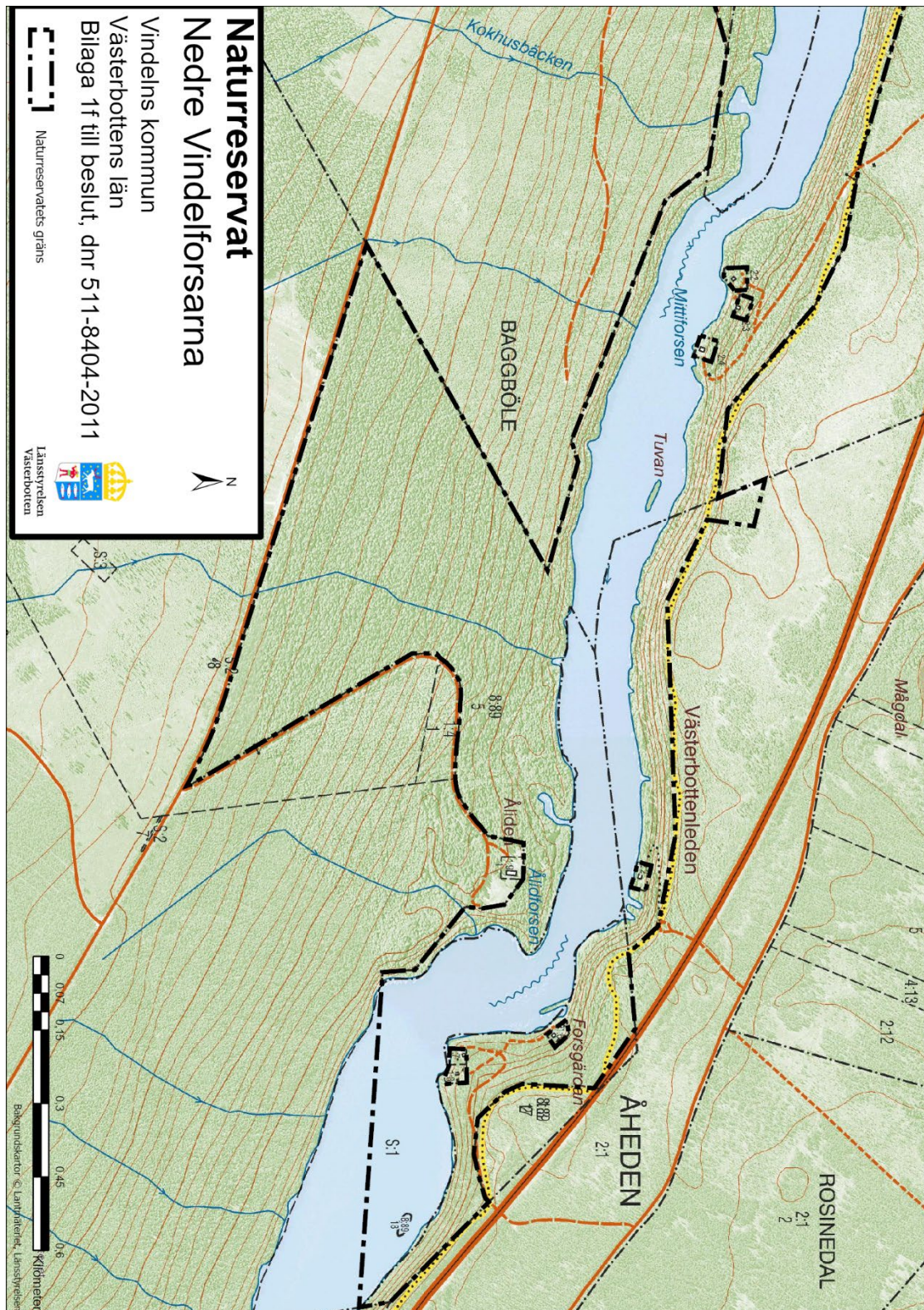

Beslutskarta

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

Bilaga 1f

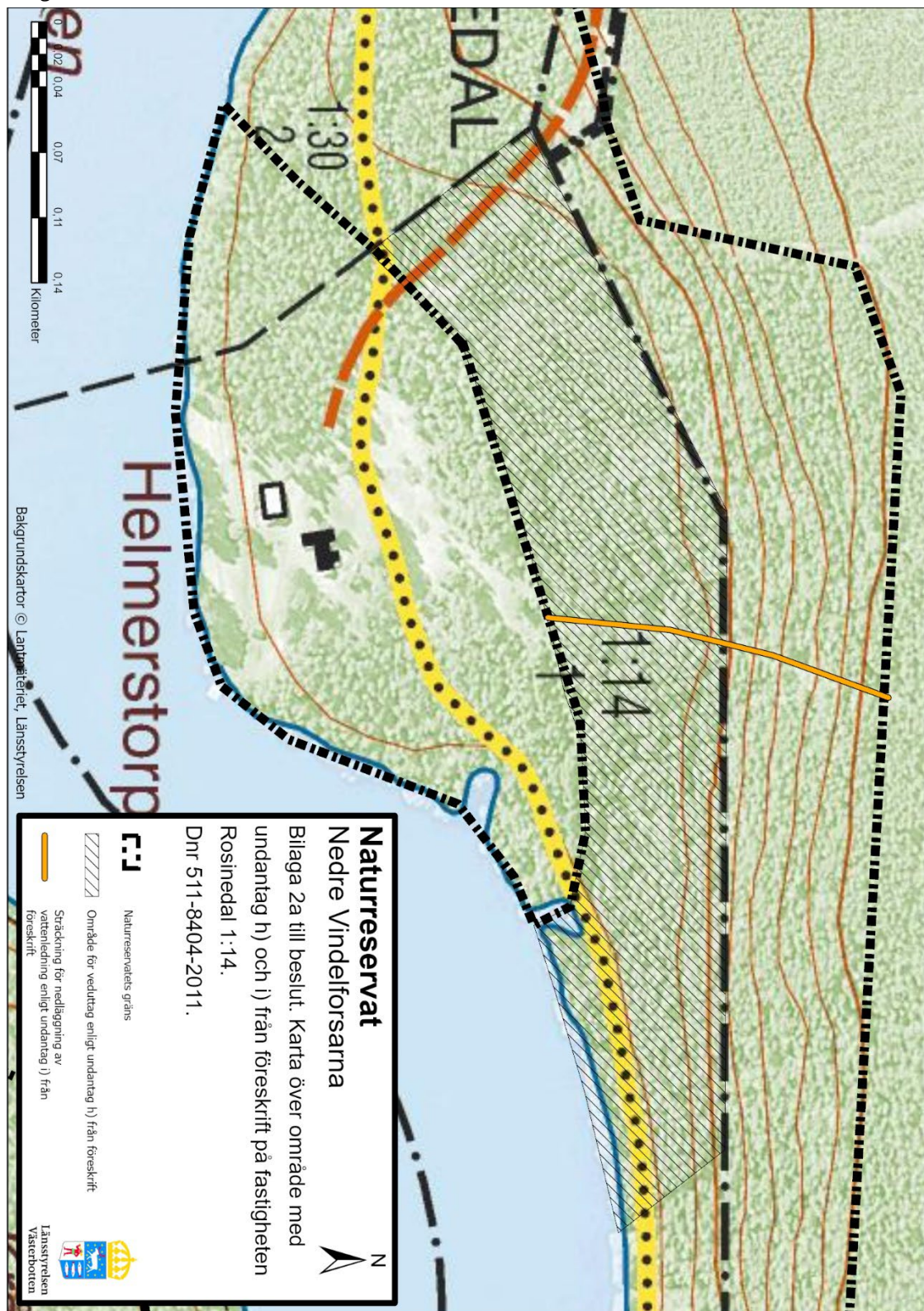

Beslutskarta

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

Bilaga 2a

Beslutscharta för undantag h) och i) från föreskrift

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

Bilaga 2b

Beslutskarta för undantag j) från föreskrift

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 3 till beslut

1 (34)

Datum

2024-11-21

Diarienummer

8404-2011

Skötselplan för naturreservatet Nedre Vindelforsarna i Vindelns kommun

Foto: Per-Anders Blomqvist

1 Syftet med naturreservatet

Syfte

Syftet med naturreservatet är att bevara, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer i form av ett älvlandskap där en sträcka av den oreglerade Vindelälven med dess biflöden omges av till stora delar naturskogsartade lövrika barrblandskogar, gräsmarker och andra öppna marker. Områdets helhetsvärden med dess delvis opåverkade karaktär, delvis kulturpräglade naturmiljöer och dess ekosystem och biologiska mångfald ska vårdas och bevaras.

De arter och naturtyper som angivits för Natura 2000-området Vindelälven ska skyddas och återställas så att gynnsam bevarandestatus kan bibehållas eller uppnås.

Ett syfte är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet genom att förvalta och utveckla ett tätortsnära natur- och kulturlandskap.

Hur syftet ska uppnås

Syftet ska uppnås genom att området i huvudsak utvecklas fritt genom naturliga processer. För de delar av reservatet som är präglad av naturliga störningar som översvämningar, historisk markanvändning i form av hävd eller är påverkat av skogsbruk, dikning, flottledsrensning eller annan fysisk påverkan samt främjade arter ska syftet även kunna nås genom att:

- utöka livsmiljöer och öka mängden lämpligt substrat för skyddsvärda arter i skog
- skapa en mer varierad bestandsstruktur och främja lövandelen i områdets ungskogar och medelålders skogar
- återställa struktur och hydrologi i vattendrag och skog
- bibehålla öppna miljöer och öka mängden lämpligt substrat på gräsmarker,
- stränder och annan öppen mark
- ta bort för området främmande arter

Åtgärder ska också kunna genomföras för att främja allmänhetens friluftsliv, inklusive kulturmiljöer, och förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

2 Fakta om naturreservatet

Namn	Nedre Vindelforsarna
Dossiernummer	2402469
NVR-id	2053121
Natura 2000, områdeskod	SE0810435
Kommun	Vindeln
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	Intill Vindelns samhälle
Mittkoordinat	7124373, 728770 (SWEREF 99 TM)
Naturgeografisk region	29a, kustslätter och dalar med finsediment kring norra Bottenviken, 30a, Norrlands vågiga bergkullteräng med mellanboreala skogsområden
Gräns	Se bifogad beslutskarta, bilaga 1
Markägare	Staten (Naturvårdsverket, Fastighetsverket, Trafikverket), Vindelns kommun, Vindelns församling, samfälligheter samt enskilda
Fastigheter	Baggböle 2:1, 2:2, 3:1; Degerfors 1:38, 3:5, 3:10, 3:32, 4:61, 4:69, 6:54, 8:11, 8:18, 8:55, 8:56, 8:70, 8:71, 8:81, 8:82, 8:83, 8:89, 9:13, 9:36, 9:133, 9:134, 10:5, 10:6, 10:8, 10:17, 10:18, 10:20, 10:41, 22:1, 31:1, 49:1, S:1, S:13, S:16, S:17, S:19, S:28, S:29, S:38, S:40, S:41, S:42, S:43, S:44, Degerön 1:9, 1:16, 1:17, 1:23, 1:24, 6:1, 8:1, Degerås 1:3, Finnbacken 1, Flakabäck 1:142, 1:172, 1:173, Krånged 1:5, 1:8, 1:11, S:2, Kulbäcksliden 6:6, Kvarnforsberget 1:2, 1:3 Nygård 1:64, Rosinedal 1:14, 1:30, S:1, S:2, Åheden 2:1, Åliden S:1
Förvaltare	Länsstyrelsen Västerbotten

Datum
2024-11-21Diarienummer
8404-2011

Totalareal	635,8 hektar
Areal skogsmark	359,2 hektar
- varav nedan fjällnära gränsen	359,2 hektar
Areal produktiv skog	357,3 hektar
Areal gräsmark och åkermark	7,5 hektar
Areal övrig öppen mark	2,1 hektar
Areal vatten	267,1 hektar

Arealer och definitioner av marktäckeskategorier enligt Nationella Marktäckedata (NMD). Naturreservatets utökade areal preciseras naturtypsvis i avsnittet "Förenlighet med miljömål, friluftsmål och EU-direktiv".

3 Natura 2000

Vindelälven och dess biflöden ingår i Natura 2000, EU:s nätverk av värdefulla naturområden med arter eller naturtyper som är särskilt skyddsvärda ur ett europeiskt perspektiv. För Natura 2000-området Vindelälven finns en bevarandeplan i vilken det anges vad som krävs för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus för utpekade arter och naturtyper. Målen och åtgärderna i denna skötselplan är utformade för att i huvudsak överensstämma med de mål som finns i bevarandeplanen. Följande arter och naturtyper, enligt Art- och habitatdirektivet, finns eller har påträffats i reservatet och är en del av det som utgjort grund för utpekandet av Vindelälven som Natura 2000-område och är de prioriterade bevarandevärden som ska bevaras inom Natura 2000-området:

Utpekade arter inom Natura 2000-området Vindelälven som påträffats i naturreservatet

- Lax (*Salmo salar*)
- Utter (*Lutra lutra*)

Utpekade naturtyper inom Natura 2000-området Vindelälven som finns i naturreservatet

- Mindre vattendrag
- Större vattendrag

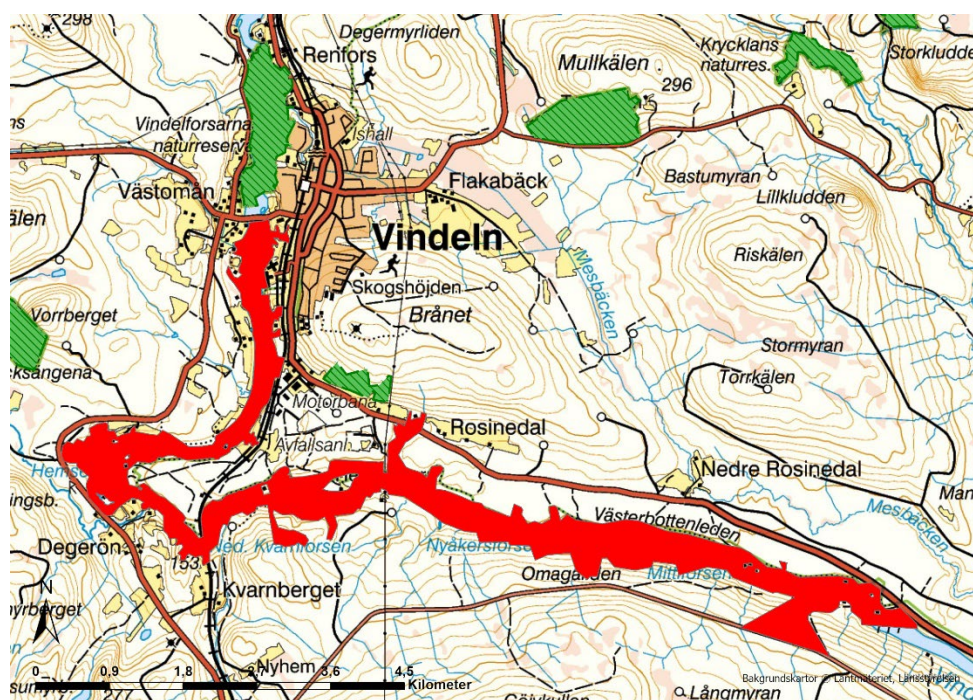
Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

4 Beskrivning av naturreservatet

4.1 Läge och landskap

Naturreservatet sträcker sig längs Vindelälven från Vindelns samhälle ca 15 km nedströms. Älven med dess stränder omges av branta brinkar och raviner, nipor och terrasser som huvudsakligen är skogsklädda. Närmast älven finns lågt liggande gräsmarker och lövskog som översvämmas under högvatten.

Naturreservatet Nedre Vindelforsarna (rödmarkerat). På kartan syns också några närliggande naturreservat (grön, randig markering).

4.2 Geologi

Berggrunden inom reservatet består av gnejsomvandlad metagråvacka. Metagråvacka är karakteristisk för länets kustområde. Området ligger under högsta kustlinjen, H K. Jordarterna består i ytan av älvsediment.

Vid Kulbäcksheden väst om Hemselet finns sandiga älvterrasser, där stora mängder omlagrade distala isälvssediment och älvsediment fyllt Kulbäckens dalgång ner till Vindelälvens dalgång. Älvterrasserna närmast nutida älvfåra är ganska korta men branta, ca 25–35 m, och nybildas fortfarande. Området närmast älven, med brinkar, ravinbildning och älvstränder har högt naturvärde (klass 2) med tanke på landskapsbild, geovetenskap och flora och fauna i länets naturgrusinventering.

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

Längs Vindelälvens norra sida mellan Degerforsen och Krycklans utlopp i älven finns ett ca 11 km långt och 0,5–1 km brett område med flacka terrasser och distala isälvssediment och mindre antydningar till flygsanddyner. Detta område har högsta naturvärde, klass 1, i länets naturgrusinventering och är som helhet en unik formation som pedagogiskt exempel på typiska geomorfologiska processer i norrländsk dalgång utan vattenkraftsutbyggnad och med hänsyn till landskapsbilden.

Hela reservatet präglas av älvterrassen med dess mäktiga nipor och djupt nedskurna bäckraviner.

4.3 Vattendrag, strandmiljöer och skog

Sträckan närmast Vindelns samhälle

Där älven lugnt rinner söderut från Vindelns samhälle är den östra brinken brant och helt dominerad av lövträdsmiljöer. Äldre bestånd blandas med yngre av främst björk och asp men även sälg, rönn och hägg finns spritt i sluttningarna som på hösten bildar en färgglad vägg med Vindelns kyrka i bakgrunden.

Lövrík sluttning nära kyrkan. Foto Per-Anders Blomqvist

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

Garveridalen. Foto: Per-Anders Blomqvist

Hemselforsel-Hemselet

Vid Hemselforsen och Hemselet, där älven gör en kraftig sväng, präglar granskogsklädda sluttningar området. Högt upp i sluttningarna dominerar finare sediment medan marken närmare älven i partier består av grovblockig morän. På den norra sidan av Hemselforsen växer grovstammig och högväxt naturgranskog som närmare vattnet övergår till talldominerad skog med gott om träd över 200 år.

Där forsen övergår i sel bildar den norra sluttningen ett fascinerande ravinlandskap med en mängd små raviner som löper mellan smala åsar ned mot älven. Älven har orsakat kraftig erosiv verkan på älvstranden vilket resulterat i stora skred. De här skredärren sträcker sig nära 300 meter in i brinken. Skogen är här lövrik och vildvuxen med bitvis stora mängder död ved och fältskiktet domineras till stora delar av lågörter. I en av ravinerna växer älvstarr.

I Hemselet finns två stora, delvis skogsklädda, raningsholmar som i fältskiktet domineras av högväxta gräs (grenrör och rörflen). Runt holmarna finns välutvecklade bälten med grenigt sjöfråken.

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

Gräsmarker i Hemselet. Killingholmen till höger i bilden. Foto: Per-Anders Blomqvist

Grannaturskog i ravinlandskapet på västra sidan av Hemselet. Foto: Per-Anders Blomqvist

Kvarforsen-Krångselet

Hemselet övergår i en av Vindelälvens längsta forsar, Kvarnforsen (Övre och Nedre), som i huvudsak omgärdas av branta brinkar och steniga stränder. På

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

norra sidan av Övre Kvarnfosen är brinkarna nästan lodräta och kraftigt eroderade. Trädsiktet på den sydexponerade brinken vid Nedre Kvarnforsen innehåller i de övre delarna gammal granskog med gott om död ved, men även stora partier gråal, sälg, rönn, björk och asp. Den lummiga brinken uppvisar en intressant flora. I fältsiktet märks arter som; jordreva, trolldruva, smultron, hässlebrodd, ormbär, brunört, kärrtistel, vispstarr, strätta, harsyra, majbräken hultbräken och strandråg. Här är drygt 10 ha avgränsad som nyckelbiotop.

Efter Kvarnforsen kommer ett längre sel, Krångselet, vars södra sida är svagt sluttande och mer påverkad av skogsbruk. Här ligger endast en smal kantzon och några mindre raviner inom avgränsningen. På den norra sidan finns brantare brinkar och terrasser närmare älven. Terrasserna utgörs av igenväxande raningsmarker som till stora delar domineras av björk i olika åldrar och en del gråal med inväxande gran i de mest höglänta delarna. Här, parallellt med en kraftledning, löper områdets största och djupaste ravin ner i vars botten Puckdalsbäcken slingrar sig ner mot älven. Huvuddelen av ravinen är klassad som nyckelbiotop och utgörs av ett lövdominerat och kuperat skogsparti med ett plockepinn av lågor på backen vars fältsikt täcks av ett ymnigt mosstäck och en värdefull kryptogamflora. Där Puckdalsbäcken rinner ut i älven är här den lövdominerade skogen större inslag av gran och tall. Skogen är här ömsom öppen och ömsom tät och vildvuxen och har ett rikt fågelliv med bl.a. häckande hackspett och sparvhök.

Övre Kvarnforsen. Foto: Per-Anders Blomqvist

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

Nyåkersforsen-Långselet

Efter Krångselet och österut utgörs sluttningarna i stora partier av naturskogar på båda sidor av älven. Nyåkersforsen, som är ett lekområde för lax, har grovblockiga stränder och mindre sandackumulationer. Här finns en fin sandstrand på norra sidan som lämpar sig väl för sol och bad. Vid forsacken finns en mindre holme, Kärleksön, med riklig förekomst av skavfräken. I höjd med holmen på den norra stranden växer älvstarr.

Nyåkersforsen övergår i Långselet och längs denna sträcka utgörs sydsidan av älven av svagt sluttande brinkar. Närmast Nyåkersforsen står ett tätt, ganska klent och självgallrande parti medan skogen längs Långselet är i huvudsak grovstammig.

I stort sett hela södra sidan av Långselet är klassat som nyckelbiotop och i sluttningen växer högproduktiv gammal granskog med stort inslag av gamla grova aspar. Skogen har få spår av gallringar och är tät och förhållandevis olikåldrig och har bitvis stora mängder död ved. Åldern på skogen är 100-150 år och på små skarpa åsar står tallar på upp mot 200 år. Markväxtligheten är frodig i sluttningen och relativt artrik. På ryggarna mellan fuktsvackorna och ravinerna dominerar vanligen frisk blåbärsrisvegetation. Lågörtyper dominerar i svackor och raviner, med harsyra, ekorrbär, midsommarblomster, ögonpyrola, ekbräken och midsommarblomster, ofta på utbredda mattor av kranshakmossa. I fuktiga områden förekommer ofta stjärnmossor och vitmossor. Där översilningseffekter blir märkbara övergår vegetationen i högörtyper med arter som torta, ormbär, hässlebrodd, korallrot, grönkulla och spindelblomster. Närmast älven växer högvuxna samhällen med bland annat strutbräken, kanelros och liljekonvalj.

På den norra sidan av älven är sluttningarna brantare och sällan mer än 100 meter breda. Ett par djupa raviner löper genom sluttningen och de mest naturskogsartade skogarna är i dessa raviner och de mest älvnära miljöerna. Här finns stora aspdominerade partier där fältskiktet domineras av ormbunkar.

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

Krångselet vid Kärleksön. Foto: Per-Anders Blomqvist

Nära Långselet växer näringsrik granskog bland ormbunkar och högrörter. Foto: Per-Anders Blomqvist

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

Mittiforsen-Ålidforsen

Den östligaste sträckan av älven som ingår i området utgörs av de två forsarna Mittiforsen och Ålidforsen och ett mindre sel däremellan. Ungefär halva selet är söder om älven endast omgärdat av en kantzon med gammal granskog.

Den nordvända sluttningen söder om älven och närmare Ålidforsen sluttar måttligt med svagt markerade raviner där mindre bäckar eller fuktstråk rinner i botten. Marken består av stenig till blockig morän med finare och mer näringsrikt material i svackorna. Hela nordsluttningen utgörs av ett stort granskogsparti som till stora delar består av naturskog med riklig förekomst av naturskogsstrukturer. Två mindre bäckar rinner genom delområdet och marken är i övrigt relativt näringsrik med rörligt markvatten och med högorter i svackorna. Ca 10 % av skogen består av tall, sälg, asp och björk. I de finaste partierna är skogen helt ogallrad med stort inslag av döda träd. Skogen är här 120–150 år men även äldre träd står att finna; bl.a. finns tallar på över 200 år. Det finns gott om både liggande och stående död ved av alla dimensioner i olika nedbrytningsstadier. Många gamla lövträd, företrädesvis asp och ibland sälg, finns och dessa är lunglavsbeklädda med moss- och lavrika stambaser. Det är också gott om insektsspår och bohål i de gamla asparna.

Den sydvända sluttningen på norra sidan älven är kort, mycket brant och hög (30 meter eller mer) och består av sandigt isälvsmaterial där tall dominerar i de övre delarna och gran och löv i de nedre. Längs denna ca 1 km långa sträcka finns ett stort bestånd av älvstarr, ofta i anslutning till albården där den trivs som bäst där grundvatten tränger fram. Här växer också brunrör, älggräs, vänderot och skogsfräken och fjällkvanne. Längs sträckan finns även nya och äldre skredärr i den sandiga älvbrinken som framträder som ljusgröna kilar i den mörka granskogsbeklädda sluttningen. Här kan man hitta hallon, harsyra, skogsfräken, revsmörblomma, mjölkört, ekorrbär, sommargyllen och björkpyrola som koloniserat efter att gråalen etablerat sig. Detta är vanligt utmed stora delar av älvsträckan.

Fläckvis är skogen här av naturskogskaraktär medan andra delar är påverkade av dimensionsavverkningar och har en begränsad ålder och andel död ved. Detta gäller längs stora delar av norra sidan av älven i området.

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

Älvrummet i slutet av Långselet. I bakgrunden skymtar Mlittiforsen. Foto: Per-Anders Blomqvist

Tall dominerar i övre delen av sluttningarna nära Älidforsen i naturreservatets östligaste del. Foto: Per-Anders Blomqvist

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

4.4 Naturvårdsarter

Följande skyddsvärda eller på annat sätt naturvårdsintressanta arter har påträffats:

- **Fiskarter:** Älven med sina många forsar och sträckor erbjuder ett mångsidigt fiske efter harr, öring och lax. I elfiskeregistret (SERS) finns bäcknejonöga, elritsa, gädda, lake och stensimpa registrerat, utöver öring och lax. I selen finns abborre och gädda.
- **Däggdjur:** Utter har påträffats i samband med länsstyrelsens inventeringar för miljöövervakning och spår av bäver syns regelbundet.
- **Kärlväxter:** älvstarr, ormbär, knärot, spindelblomster, knärot, ögonpyrola, revlumner, plattlumner, svart trolldruva, liljekonvalj, strutbräken, spädstarr, grönpörola, nordlig lundbräken med flera arter.
- **Andra naturvårdsarter:** Bland annat brunpudrad nållav, bårdlav, liten spiklav, kortskaftad ärgspik, lunglav, småflikig brosklav, skinnlav, daggs�inn, ärgnål, stiftgelélav, stuplav, violettgrå tagellav, blå taggsvamp, blåfotad taggsvamp, doftskinn, granticka, gränsticka, harticka, kandelabersvamp, koralltaggsvamp, skarp dropptaggsvamp, kötticka, rosenticka, rynkskinn, tallticka, ullticka och veckticka, svämmossa, taggstjärnmossa, skogshakmossa, källmossa, källpraktmossa, nordlig källmossa, kärrkammossa, skogstimmi, grå blåbärsfälmätare samt lavskrika, spillkråka och tretåig hackspett

4.5 Kulturhistoria och markanvändning

Kulturhistoria och fornlämningar

Naturrestatet ligger inom Vindelälvens och Degerfors riksintresse för kulturmiljövård. I Länsstyrelsens förslag till preciserad riksintressebeskrivning från 2018 anges att Vindeln, som största samhälle i Vindelälvens dalgång, återspeglar dess sociala, ekonomiska och kulturella utveckling från Degerfors medeltida by via 1700-talets kyrkplats och 1800-talets skogsindustriella verksamheter till stationssamhället och centralorten kring mitten av 1900-talet. Där lyfts även bland annat det öppna odlingslandskapet med fria vyer mellan bybebyggelsen och niporna mot älven, kyrkomiljön och de längs älven framträdande flottningsanläggningarna.

Naturrestatets läge nära Vindelns samhälle speglas i de olika namn som dalgångar eller flacka partier utefter älvstranden fått. Hans-Göransdalen, Trattdalen, Prästdalen (tidigare Mjöldalen), Garveridalen (tidigare Laxdalen), Tegelugnsdalen, Hedgården, Nyraningen, Puckdalen, Förelängesdalen och

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

Forsgärden är olika namngivna delar av reservatet varav många hintar om historia av en välmående jordbruksbygd där älven varit viktig för djurhållning, fiske, och även små verksamheter/industrier.

De dokumenterade äldre fornlämningar eller kulturlämningar som (enligt Riksantikvarieämbetets söktjänst Fornsök¹) finns inom eller i direkt anslutning till reservatet består av ett antal boplatser, härdar och fångstgropar i anslutning till Hemselet, Kvarnforsen och Åldforsen samt ett minnesmärke nära vägbron.

Renrajd på Vindelälven i början av 1900-talet. I bakgrunden den då nybyggda kyrkan och garveriet i Garveridalen.

Odlings- och betesmarker

De lågt liggande översvämningsmarkerna närmast älven har historiskt varit viktiga slåttermarker, så kallade raningar. Kartbeteckningar som Nyraningen vittnar om det. På flygfoton från 60-talet syns fortfarande slåttermarker och lador nära älven strax nedströms kyrkan, vid Hemselet, Storbacken/Nedre Kvarnforsen och i höjd med Krångselet. På bilderna från 60-talet syns också åkermark, främst i anslutning till två mindre gårdar nära reservatet. Idag är de här markerna huvudsakligen i olika grad igenväxta av skog men bland annat på Vindelgrundet i Hemselet finns grästäckta ytor kvar. Vid Hedgärden, i höjd med industriområdet, ingår en mindre fläck brukad åkermark med vallodling i reservatet.

¹ Riksantikvarieämbetets databas Fornsök.

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

Historiskt har djurbete skett i flera av områdets brinkar, raviner och andra älvnära marker. I sluttningarna och ravinerna kring kyrkan och nära Vindelns samhälle (Hans-Göransdalen, Prästdalen och Garveridalen) har får betat i perioder från början av 2000-talet som en del av projektet "Vindelälvens naturbetesmarker". I samband med det genomfördes restaureringar för fårbete så att skogen öppnades upp och stängsel sattes upp. Sedan många år pågår dock inget bete på den östra sidan älven. På den västra sidan sker fårbete på gräsmarkerna vid Flakabäckens utlopp sedan ett antal år

Hans-Göransdalen i början på 1900-talet.

Flottnings

Vindelälven är på många sträckor kraftigt påverkad av flottningssepoken. De naturliga vattendragen behövde förändras för att flottningsen skulle kunna ske någorlunda problemfritt. Stenar avlägsnades, grund sprängdes bort, forsnackar och sel blev ofta sänkta, dammar byggdes, rännor uppfördes och ledarlar byggdes (Törnlund 1999).

Praktiskt taget samtliga forsar i Vindelälven är troligen påverkade av flottningssepoken och detsamma gäller inom reservatet. Vid de olika forsarna finns s.k. ledarlar av olika konstruktioner som byggts för att leda och styra virkets färd nedför älven. Längs Hemsselforsen och Kvarnforsen finns kränpade stenkistor och i Kvarnforsen och Ålidforsen har också mycket av blocken schaktats upp mot sidorna av bandtakter. Vid Nyåkersforsen finns en timrad stenkista i relativt dåligt skick.

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

Skogsbruk

Skogen i reservatet bär på många platser måttligt med spår av äldre tiders nyttjande. Det finns där endast spridda stubbar efter plockhuggning. Mindre parter närmare samhället har varit kraftigt genomhuggna i mitten av förra århundradet och tidigare.

4.6 Renskötsel

Naturreseptatet ligger inom Rans och Ubmeje tjeälddie samebyars förvinter- och vinterbetesland, som nyttjas från senhösten till våren. Stora delar av reservatet ligger enligt Sametingets kartor² inom riksintressen för rennärigen, som omfattar renflyttningsleder och kärnområden som löper längs med älvens sträckning.

Andra områden än de som redovisas på Sametingets kartor kan få ökad betydelse på grund av bl.a. väder, betestillgång samt övriga verksamheter och aktiviteter inom beteslandet. Samhällen, utbyggda älvar, vägar, skogsbruk, turism m.m. i samebyns vinterbetesområde gör att renarna behöver mycket tillsyn i vinterbeteslandet. Tjockt snötäcke och hård skare gör att det i vinterbeteslandet är nödvändigt att ha tillgång till hänglavsbete.

4.7 Friluftsliv

Vindelälven med och dess omgivningar har stora värden för fiske, vandring och andra friluftaktiviteter som bär- och svampplockning. Älven med dess omgivande landskap med branta nipor och raviner är spektakulärt och på många sätt unikt. Områdets kulturmiljövärden ökar betydelsen av detta. Från Vindelns samhälle och det angränsande reservatet Vindelforsarna ansluter en vandrings- och cykelled (Vindelforsarnas led) som löper i och i direkt anslutning till reservatet. Kortare stigar och leder går till flera olika rastskydd med grillplatser med utsikt över älven.

Sportfisket i området håller hög klass och förekommer längs i princip hela reservatets sträckning. De arter som fisket främst riktas mot är harr, öring och lax. Till största delen utgörs fångsten av stationär öring och harr. Under hösten fångas även ett antal laxar. I selen finns fina möjligheter att få fin abborre och grov gädda. Två olika fiskevårdsområden förvaltar fisket inom reservatet, Vindelbygdens FVO till största delen och Rödåbygdens FVO till en mindre del.

² Sametinget. IRENMARK. Rennärigenens markanvändningsdata. www.sametinget.se.

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

Forsränning anordnas med flera olika turer genom de forsar och sel som finns i reservatet.

Skoterleder följer en stor del av reservatets sträckning.

Vindelforsarnas led vid Krångselet. Foto: Per-Anders Blomqvist

Förslag på besöksmål i naturreservatet

Här ges förslag på några besöksmål i reservatet. Besöksmålen finns markerade på kartan i bilaga 2a-b.

Kärleksön: Från vändplanen på Degerforsheden följer en stig ravinkanten ned mot en vacker sandstrand vid Nyåkersforsen som lämpar sig väl för ett dopp. Stigen fortsätter vidare genom fin strandskog till Kärleksön där stigen tar slut och där det finns ett vindskydd med eldstad och en fin vy över älven. Den lite mer äventyrlige kan följa en otydlig stig och komma upp i den uppströms liggande ravinen och sen följa Vindelforsleden tillbaka.

Hemselforsen: På norra sidan Hemselforsen går en bred stig från vändplanen. Stigen går genom en fin lövrik gammelgranskog ner till Hemselforsen där ett vindskydd med eldstad väntar. Från en liten sandstrand kan man se hela Hemselforsens sträckning. Längs älven löper en smal stig omgiven av höga gammeltallar. Fin svampskog!

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

På andra sidan forsen finns inom synhåll en annan rastplats med eldstad och vindskydd som är lättillgänglig för den som kommer via Vindelforsarnas led eller via bil söderifrån.

Sandstranden vid Nyåkersforsen nära Kärleksön. Foto: Per-Anders Blomqvist

5 Skötselområden för naturmiljöer

Reservatet är indelat i 5 skötselområden med utgångspunkt från de övergripande naturtyperna i naturreservatet samt behov av åtgärder (se även bilaga 1). För varje skötselområde redovisas bevarandemål som beskriver vilket tillstånd som ska bevaras eller uppnås i skötselområdet och därmed ge en tydlig bild av hur reservatets syfte ska tillgodoses. För varje skötselområde redovisas också skötselåtgärder som kan behöva vidtas i området för att syftet med naturreservatet ska kunna uppnås och som kan genomföras av Länsstyrelsen, som förvaltare av reservatet, i enlighet med reservatets föreskrifter och i mån av tillgängliga resurser. Skötselområdets bevarandetillstånd anses gynnsamt när dessa bevarandemål är uppnådda.

5.1 Skötselområde 1: Vattendrag

Areal: 267 hektar

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

Beskrivning

Skötselområdet består av en sträcka av Vindelälven med tillrinnande vattendrag, sand- och grusbankar i älven samt lågt liggande strandmiljöer som domineras av block, grus och sand.

Bevarandemål

- Vattendragen ska ha en naturlig hydrologi och vattenkemi.
- Vattendrag inklusive svämplan ska präglas av naturliga processer med de strukturer och artsamhällen som hör till naturtyperna. Naturliga erosions- och sedimentationsprocesser ska tillåtas fortgå ostört och forma strukturer och livsmiljöer.
- Vattenkvaliteten ska vara god med försumbar påverkan av mänskliga faktorer, t.ex. övergödande, försurande och grumlande ämnen. Det ska inte förekomma gödsling, kalkning eller dikning
- Vattenlevande organismer ska ha fria vandringsvägar.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer inom området.
- Främmande arter eller stammar ska inte utgöra ett hot mot områdets naturvärden.
- Arealen vattendrag ska vara minst 267 ha.

Skötselåtgärder

Fri utveckling

Skötselområdet ska huvudsakligen utvecklas fritt genom naturliga processer.

Främmande arter

Främmande arter som utgör ett hot mot områdets naturvärden bör tas bort.

Hydrologisk restaurering

Där vattenmiljön påverkats negativt av exempelvis flottningsåtgärder kan restaurering av hydrologin genomföras. Vid eventuella åtgärder ska områdets kulturmiljövärden beaktas.

5.2 Skötselområde 2: Barrblandskog

Areal: 294 hektar

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

Beskrivning

Skötselområdet består reservatets barrskogar och barrdominerade blandskogar. Skogarna domineras av gran på båda sidor av älven i nedre delarna av sluttande partier och där marken är fuktig utmed stränder och utmed bäckar och utströmningsområden. I fuktiga delar och nära vatten ökar också inslaget av lövträd, främst björk. På heden ovanför och ibland i den övre delen av sluttningarna på sandiga marker dominerar tall. Skogarna är på många platser gamla och med väl utvecklad naturskogskaraktär. Det gäller i högre grad där marken sluttar eller är fuktig och är speciellt utvecklat norr om Hemselet och Hemselforsen, i höjd med Nedre Kvarnforsen samt på södra sidan av den mest nedströms liggande älvsträckan mellan Långsele och Ålidforsen. I andra partier är skogarna mer påverkade av tidigare genomhuggningar. Vissa delar har också påverkade av dikning. Genom skötselområdet går några mindre skogsvägar samt väg 363 längs vilken vägarbeten skapat öppna ytor som inledningsvis varit fria från vegetation.

Bevarandemål

- Skogen ska huvudsakligen präglas av intern dynamik med naturliga processer såsom trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. Som en del i skogens naturliga utveckling kan dessa processer medföra att området periodvis kan komma att få en förändrad karaktär. Området ska ha en naturlig hydrologi.
- Skogen ska utmärkas av olikåldrighet, luckighet och genomgående stor strukturell variation. Grova och gamla träd ska vara vanliga. Generellt ska tillgången på stående och liggande död ved vara stor.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer.
- Främmande arter ska inte utgöra ett hot mot områdets naturvärden.
- Arealen barrblandskog ska vara minst 294 ha

Skötselåtgärder

Fri utveckling

Skötselområdet ska huvudsakligen utvecklas fritt genom naturliga processer.

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

Åtgärder för att öka öppenheten och minska konkurrensen

Där igenväxning och förtätning av trädskiktet kan påverka områdets naturvärden negativt kan fällning eller ringbarkning av gran genomföras för att öka solinstrålningen och minska konkurrensen.

Åtgärder för att öka mängden substrat

Där brist på substrat som döda eller döende träd kan påverka områdets naturvärden negativt kan fällning av träd, ringbarkning eller andra liknande åtgärder genomföras för att öka tillförseln av substrat.

Markstörning

Där ett slutet och tjockt vegetationstäckes kan påverka områdets naturvärden negativt kan fläckvis markbränning eller mekanisk störning av markskiktet genomföras.

Främmande arter

Främmande arter som utgör ett hot mot områdets naturvärden bör tas bort

Hydrologisk återställning

Där diken eller annan tidigare markavvattning påverkar områdets naturvärden negativt kan en återställning av hydrologin genomföras.

Åtgärder i vägkanter/ledningsgator och andra öppna miljöer

Vägkanter eller annan öppen mark i anslutning till infrastruktur kan fungera som livsmiljö för pollinerande insekter och många andra skyddsvärda arter genom att erbjuda naturtyper som minskat kraftigt i odlingslandskapet såsom temporärt ohävdade marker, årligen slåttade eller extensivt skötta ytor. Där det finns potential att hysa skyddsvärda arter kan anpassade skötselåtgärder i områdets vägkanter och ledningsgator genomföras för att gynna dessa miljöer och arter. Det kan ske, i samverkan med t.ex. väghållare eller ledningsägare, exempelvis genom anpassad slåtter av blomsterrika vägkanter; genom att spara lövträd eller blommande lågväxande buskar i samband med röjning; genom att samla upp avslaget material i samband med slåtter eller röjning; genom att skapa markblottor eller genom att placera ut död ved.

5.3 Skötselområde 3: Lövrik skog

Areal: 55 hektar

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

Beskrivning

Skötselområdet består av reservatets lövdominerade skogar och lövrika blandskogar på de flacka stränderna och branta niporna närmast Vindelälven. Skogarna utgörs av en rad olika biotoper från mindre alkärr och grova björksumpskogar till blandskogar med tall, björk och asp i branta nipor. Till delar har skogarna vuxit upp på tidigare brukade slåtter- eller betesmarker. Stora delar av skogarna är högproduktiva och har fått utvecklas relativt fritt under en längre tid vilket medför att de innehåller en del död ved och äldre, grova träd.

Bevarandemål

- Skogen ska huvudsakligen präglas av naturliga processer såsom trädens åldrande och döende, stormfällningar, brand, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. Som en del i skogens naturliga utveckling kan dessa processer medföra att området periodvis kan komma att få en förändrad karaktär. Efter en störning kan inslaget av lövträd öka vilket ger goda möjligheter för lövträdsberoende arter att fortleva i området. Andelen gran och grova träd kan öka i senare successionsfaser vilket bland annat gynnar arter som är knutna till grov gran och asp samt grov död ved.
- Området ska ha en naturlig hydrologi.
- Skötselområdet ska i huvudsak utmärkas av olikåldrighet, luckighet och genomgående stor strukturell variation. Grova och gamla träd ska vara vanliga. Generellt ska tillgången på stående och liggande död ved vara stor.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer.
- Främmande arter ska inte utgöra ett hot mot områdets naturvärden.
- Arealen lövrik skog ska vara minst 55 ha

Skötselåtgärder

Fri utveckling

Skötselområdet ska huvudsakligen utvecklas fritt genom naturliga processer.

Åtgärder för att öka öppenheten eller minska konkurrensen

Där en ökad inväxning och dominans av gran kan påverka områdets naturvärden negativt kan exempelvis fällning eller ringbarkning av gran genomföras för att gynna lövträd.

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

I igenväxande ravinmiljöer, som exempelvis Hans-Göransdalen, som tidigare varit delvis öppna gräsmarker kan det åtgärder som fällning av träd övervägas för att återskapa de öppna markerna. Innan såna eventuella åtgärder ska en nogsam övervägning göras om vilket naturtillstånd som bör eftersträvas och vilken betydelse åtgärderna kan ha för friluftslivet. Åtgärderna bör ske i samråd med kommunen och andra berörda.

Främmande arter

Främmande arter som utgör ett hot mot områdets naturvärden bör tas bort

Hydrologisk återställning

Där diken eller annan tidigare markavvattning påverkar områdets naturvärden negativt kan en återställning av hydrologin genomföras.

5.4 Skötselområde 4: Ung- och medelålders skog

Areal: 10 hektar

Beskrivning

Skötselområdet består mindre partier ungskogar samt ca 50–70 år gamla barrskogar som i huvudsak domineras av gran där marken sluttar ner mot älven och tall på planare mark. Skogarna har varit kalavverkade eller kraftigt genomhuggna eller står på igenväxande åkermark. Inslaget av björk är ibland tydligt. Skogarna har liten variation med få inslag av naturskogsstrukturer och har ringa eller begränsade naturvärden.

Bevarandemål

- Skogarna ska förvaltas så att höga naturvärden på lång sikt utvecklas och att områdena därmed förstärker värdena i reservatets övriga delar.
- Skogen ska ges möjlighet att successivt utveckla höga naturskogsvärden och skogen ska på sikt präglas av naturliga processer och innehålla naturskogsstrukturer motsvarande de bevarandemål som angetts för skötselområde 1 och 2.

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

Skötselåtgärder

Fri utveckling

Skötselområdet ska huvudsakligen utvecklas fritt genom naturliga processer. Genom att lämna området för fri utveckling tillåts det åldras och med tiden tillkommer viktiga substrat som död ved och gamla träd.

Lövgynnande och variationsskapande åtgärder

I de fall områdets utveckling riskerar att gå i en icke önskvärd riktning kan t.ex. selektiva röjningar, frihuggningar eller andra åtgärder genomföras för att skapa ett bra utgångsläge för att området ska utvecklas åt ett gynnsamt håll.

Främmande arter

Främmande arter som utgör ett hot mot områdets naturvärden bör tas bort

Hydrologisk återställning

Där diken eller annan tidigare markavvattning påverkar områdets naturvärden negativt kan en återställning av hydrologin genomföras.

5.5 Skötselområde 5: Gräsmark och åkermark

Areal: 7,5 hektar

Beskrivning

Skötselområdet består främst av älvnära gräsmarker som i olika grad översvämmas under högvatten. Delar av raviner kan också ingå i skötselområdet. Delar har historiskt använts som raningsmarker och då hävdats genom slätter eller bete. Idag sker ingen hävd men ytornas öppenhet upprätthålls till delar av de översvämningar som sker. Här har påträffats älvstarr och andra kärlväxter som gynnas av strandnära lägen. Delar av miljöerna är i ett stadie av igenväxning.

Skötselområdet består även av andra öppna kulturmarker i form av mindre arealer brukad åkermark med vallodling.

Bevarandemål

- Naturtypen ska ha en naturlig hydrologi och präglas av årligen återkommande översvämningar.

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

- Området ska vara öppet till halvöppet. Vedartad igenväxningsvegetation ska förekomma i endast begränsad omfattning.
- Ingen antropogen tillförsel av näring, inklusive röjnings- och slätteravfall, ska förekomma på gräsmarker som ej används som åkermark.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer.
- Främmande arter ska inte utgöra ett hot mot områdets naturvärden.
- Arealen gräsmarker ska vara minst 7,5 ha.

Skötselåtgärder

Fri utveckling

Skötselområdet ska huvudsakligen utvecklas fritt genom naturliga processer. Åkermark kan fortsätta brukas.

Åtgärder för att motverka igenväxning

Där en ökad inväxning och dominans av buskar, sly och träd kan påverka områdets naturvärden negativt kan röjning genomföras för att öppna upp området och gynna olika typer av örter, halvgräs och gräs. Hävd genom slätter eller bete kan också genomföras.

Främmande arter

Främmande arter som utgör ett hot mot områdets naturvärden bör tas bort

Hydrologisk återställning

Där diken eller annan tidigare markavvattning påverkar områdets naturvärden negativt kan en återställning av hydrologin genomföras.

6 Skötsel för friluftsliv

För reservatets skötsel för friluftsliv redovisas här mål som beskriver vilket tillstånd som ska bevaras eller uppnås och därmed ge en tydlig bild av hur reservatets syfte ska tillgodoses. Här redovisas också skötselåtgärder som kan behöva vidtas i området för att syftet med naturreservatet ska kunna uppnås och som kan genomföras av Länsstyrelsen, som förvaltare av reservatet, i enlighet med reservatets föreskrifter och i mån av tillgängliga resurser.

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

Beskrivning

Naturreseptatets norra delar ligger tätortsnära i direkt anslutning till Vindelns samhälle och det befintliga välbesökta naturreseptatet Vindelforsarna. Reseptatet har därför potential att få relativt många besökare. Området har betydelse för friluftslivet genom möjligheten till att uppleva attraktiva, delvis kulturpräglade, naturmiljöer och att nyttja området till vandring, bär- och svampplockning, fiske och andra aktiviteter. Reseptatets värden för friluftslivet preciseras i avsnitt 4.7.

Tillgängligheten till området består av landsvägar (väg 363 och 613) som går inom några hundratal meter från stora delar av reseptatet. Många små grusvägar löper därifrån in mot reseptatet, flera med en vändplan i direkt anslutning till reseptatsgränsen. Längs efter reseptatets östra/norra sida av älven går Vindelforsarnas led, tidigare kallad Västerbottensleden, en led som till delar följer reseptatets gräns och till delar går inne i reseptatet. Leden är i ett varierat skick men delar håller på att restaureras som en del i ett projekt för hållbar ledutveckling. I reseptatet finns också flera kortare stigar som går längs efter eller ned mot älven till fiskeplatser, utsiktspunkter eller andra mer välbesökta platser. Det finns också befintliga anordningar i form av vindskydd och grillplatser i på olika platser i nära anslutning till älven.

Mål för friluftsliv

- Det övergripande målet för friluftslivet är att reseptatet ska vara tillgängligt för naturupplevelser, rekreation och naturstudier utifrån sina befintliga förutsättningar. Intressanta natur- och kulturvärden kan bevaras, vårdas och skötas så att områdets upplevelsevärden för friluftslivet bevaras.
- Området ska ha en entré och friluftslivsanordningar som ska vara i gott skick och underlätta för besökare att uppleva området.
- Det ska vara möjligt att på olika sätt få information om naturreseptatets upplevelsevärden inför och under besök i området. Informationen ska också bidra till att syftet med områdesskyddet uppnås.
- Området ska ha en tillgänglighet så att besökare ska kunna ta del av de upplevelser området erbjuder och nyttja områdets anordningar.
- Reseptatets intressanta naturmiljöer ska kunna besökas utan att de tar betydande skada.

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

Åtgärder för friluftsliv

- En huvudentré till reservatet med informationsplats och möjlighet till parkering ska finnas. En lämplig lokalisering är i anslutning till starten av vandringsleden vid Garveridalen.
- Informationsskyltar bör finnas i anslutning till besöksintressanta platser och där vägar/stigar ansluter till reservatet. Lämpliga platser presenteras i bilaga 2.
- Rastplatser med anslutande stigar bör finnas och underhållas vid besöksintressanta platser. Lämpliga lokaliseringar kan vara de befintliga vindskydden med eldstäder norr och söder om Hemselforsen och vid Nyåkersforsen/Kärleksön.
- Minst ett besöksmål anpassat till funktionsnedsatta och andra med större behov av tillgänglighet bör finnas. En lämplig lokalisering av en sådan plats är söder om Hemselforsen där vindskydd, grillplats, anslutande led, parkeringsplats och skyltning kan utformas för ökad tillgänglighet.
- Längs med leder och stigar samt vid rastplatser med utsikt över älvmrådet kan utsikten mot älven bevaras genom att uppväxande buskar och träd som skymmer sikten röjs bort.
I vissa områden kan även viss utglesning av befintliga skogsbestånd med fällning av äldre träd vara aktuella för att återställa förlorad utsikt. Såna eventuella åtgärder har störst relevans där reservatet berör riksintresset för kulturmiljövården Degerfors by och bör ske i samråd med kommunen och andra som har kompetens inom ämnet. Se vidare avsnitt 4.5 och 4.7.
- Information om naturreservatet på Länsstyrelsens webb, via appar och andra tekniska lösningar publiceras utifrån tillgängliga resurser och prioriteringar tillsammans med information om andra naturreservat i länet.
- Om besökare påverkar reservatets upplevelsevärden eller värdefulla naturmiljöer och arter negativt, t.ex. genom markslitage, kan åtgärder för att minska påverkan genomföras. Aktuella åtgärder kan vara exempelvis information samt kanalisering med markering av stigar och spänger.

7 Övriga anordningar

I naturreservatet finns byggnader, vägar, leder, spänger och andra anordningar som inte kommer att förvaltas inom ramen för naturreservatets primära skötsel. För delar av anläggningarna kan dock Länsstyrelsen i mån av resurser komma att understödja skötsel och underhåll. Underhåll och annat är i övrigt tillåtet i

enlighet med reservatets föreskrifter. Det gäller bland annat den vandringsled och de skoterleder som passerar genom naturreservatet

8 Nyttjanderätter

Jakt och fiske får bedrivas av jakt- och fiskerättsinnehavare enligt gällande lagstiftning och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter. Jaktorn får uppföras och befintliga sikt- och skjutgator får röjas enligt reservatets föreskrifter.

9 Samråd angående renskötsel

Samråd mellan Länsstyrelsen och berörd sameby ska genomföras inför kommande skötselåtgärder i naturreservat som kan medföra påverkan på renskötseln. Båda parter ska kunna ta initiativ till samråd.

10 Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över med lämpliga intervall och målas om vid behov.

11 Sammanställning av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Hur/var	Prioritet
Hydrologisk restaurering	Avsnitt 5.1 och bilaga 1	Vid behov
Åtgärder för att utöka livsmiljöer och öka mängden lämpligt substrat för skyddsvärda arter i skog	Avsnitt 5.2 och bilaga 1	Vid behov
Åtgärder för att gynna lövrik skog	Avsnitt 5.3 och bilaga 1	Vid behov
Åtgärder för att öka variation och lövandel i ung- och medelålders skog	Avsnitt 5.4 och bilaga 1	Vid behov
Åtgärder för att bibehålla eller återskapa öppna gräsmarker och annan öppen mark	Avsnitt 5.5 och bilaga 1	Vid behov

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

Skötselåtgärd	Hur/var	Prioritet
Åtgärder för att förhindra spridning och etablering av främmande arter	Avsnitt 5	Vid behov
Montering och underhåll av informationsskylt/ar	Avsnitt 6 och bilaga 2	1
Andra åtgärder för friluftsliv	Avsnitt 6	Vid behov
Gränsmarkering	Avsnitt 10	1

Tabell med sammanställning av skötselåtgärder. Siffran anger prioritetsordning om genomförandet av skötselåtgärderna begränsas av tillgängliga resurser. 1 är högsta prioritet och 3 lägsta.

12 Uppföljning och tillsyn

Tillsynen av naturreservatet utförs av naturvårdsförvaltaren i enlighet med Naturvårdsverkets riktlinjer. Tillsynen innefattar besiktning av att reservatets föreskrifter efterlevs. Dessutom ska naturvårdsförvaltaren följa upp utmärkningar, skyltar och friluftsanordningar inom reservatet samt naturtyper och arter. Naturvårdsförvaltaren kan utse annan part att genomföra uppföljningen av anläggningar för friluftslivet samt naturtyper och arter. Brister och fel ska dokumenteras och åtgärdas.

Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

12.1 Uppföljning av skötselåtgärder

I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning.

12.2 Uppföljning av bevarandemål

Naturreservatets bevarandemål ska följas upp enligt fastställda metoder för uppföljning av skyddad natur. Uppföljningen kommer att ske utifrån reservatets skötselområden (bilaga 1) och enligt indelningen i naturtyper för basinventering av skyddad natur.

Bilagor

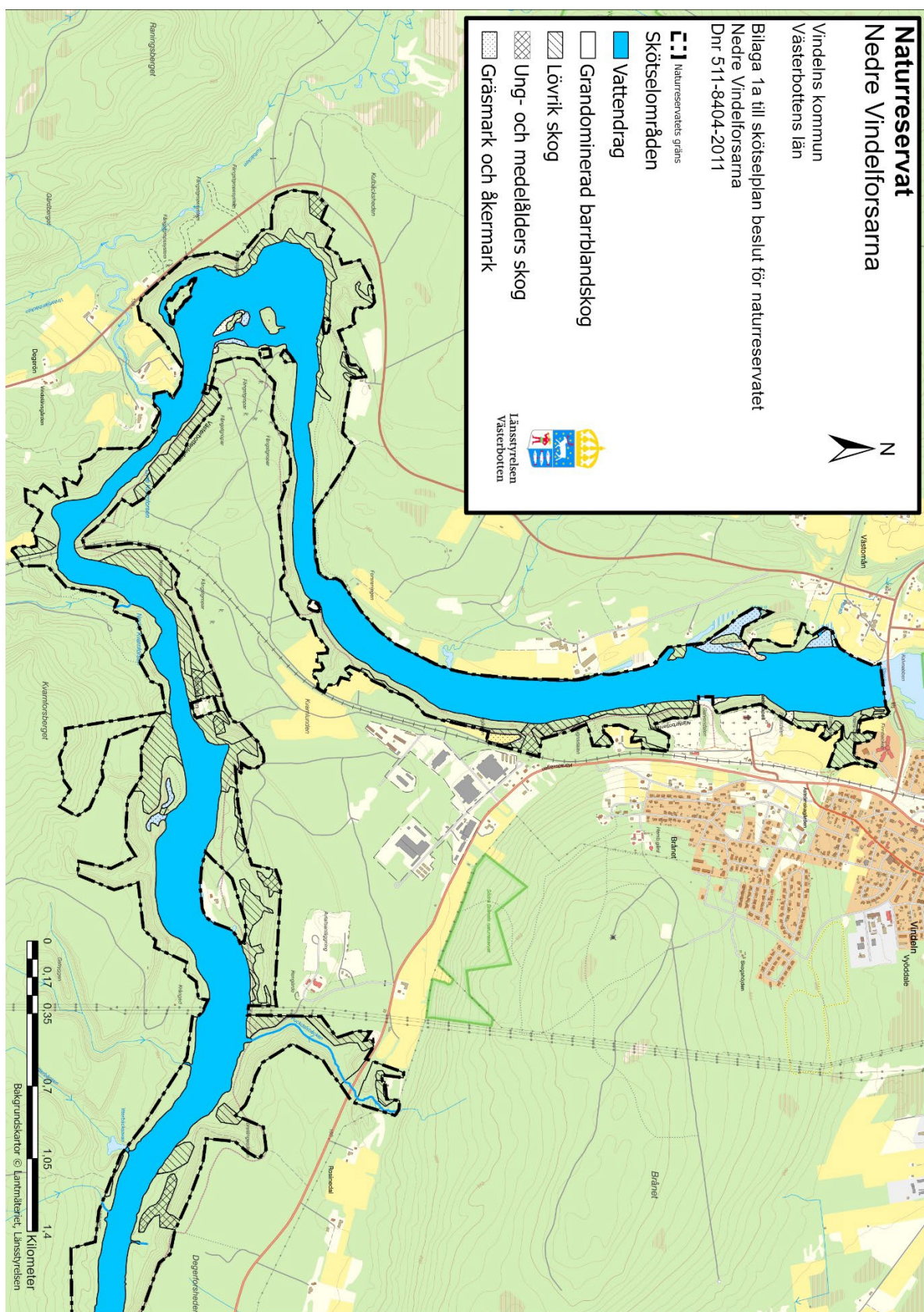
1a-b Karta över skötselområden för naturtyper

2a-b Karta över anordningar för friluftsliv samt besöksmål

Bilaga 1a

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

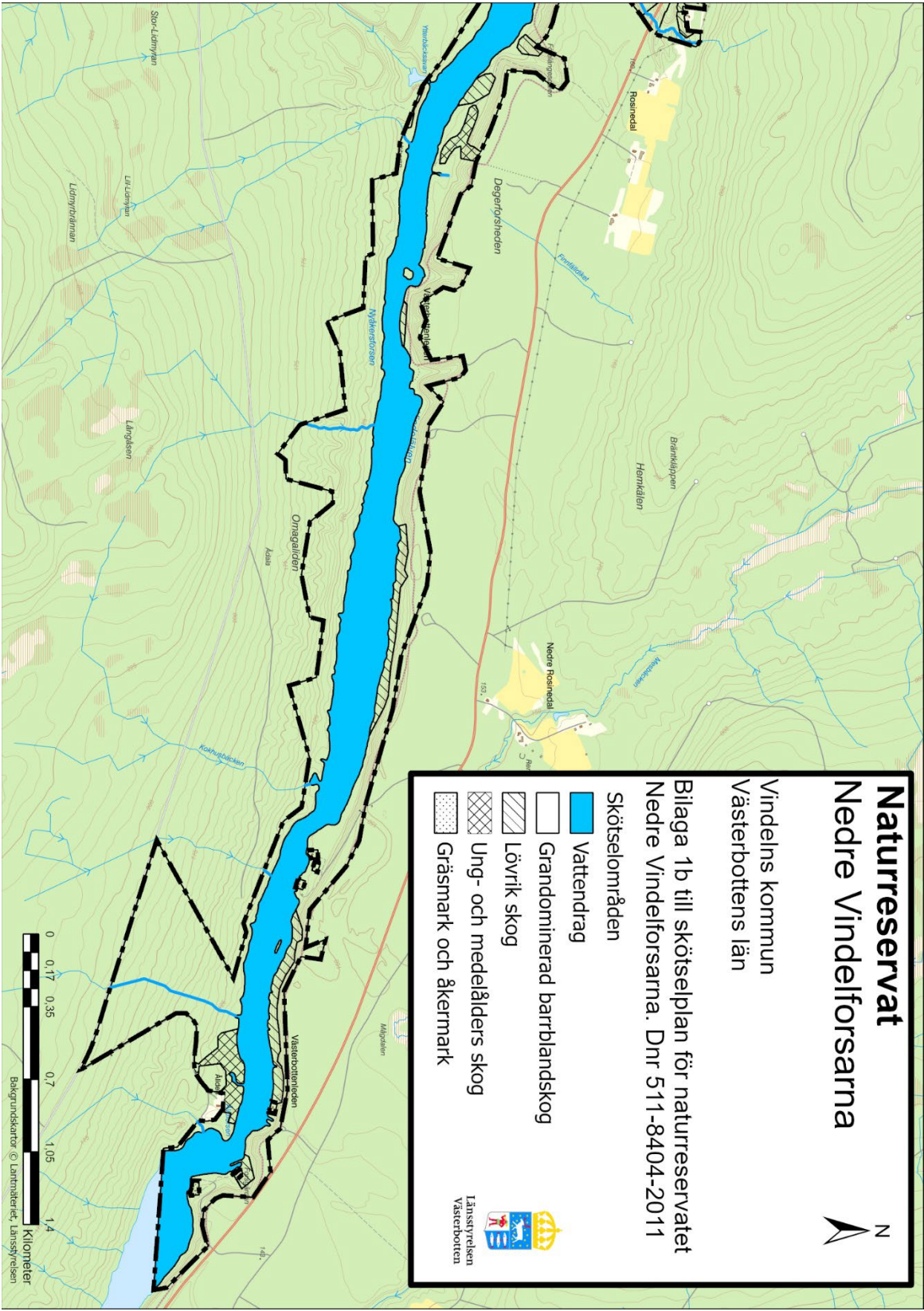

Karta med skötselområden för naturmiljöer

Bilaga 1b

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

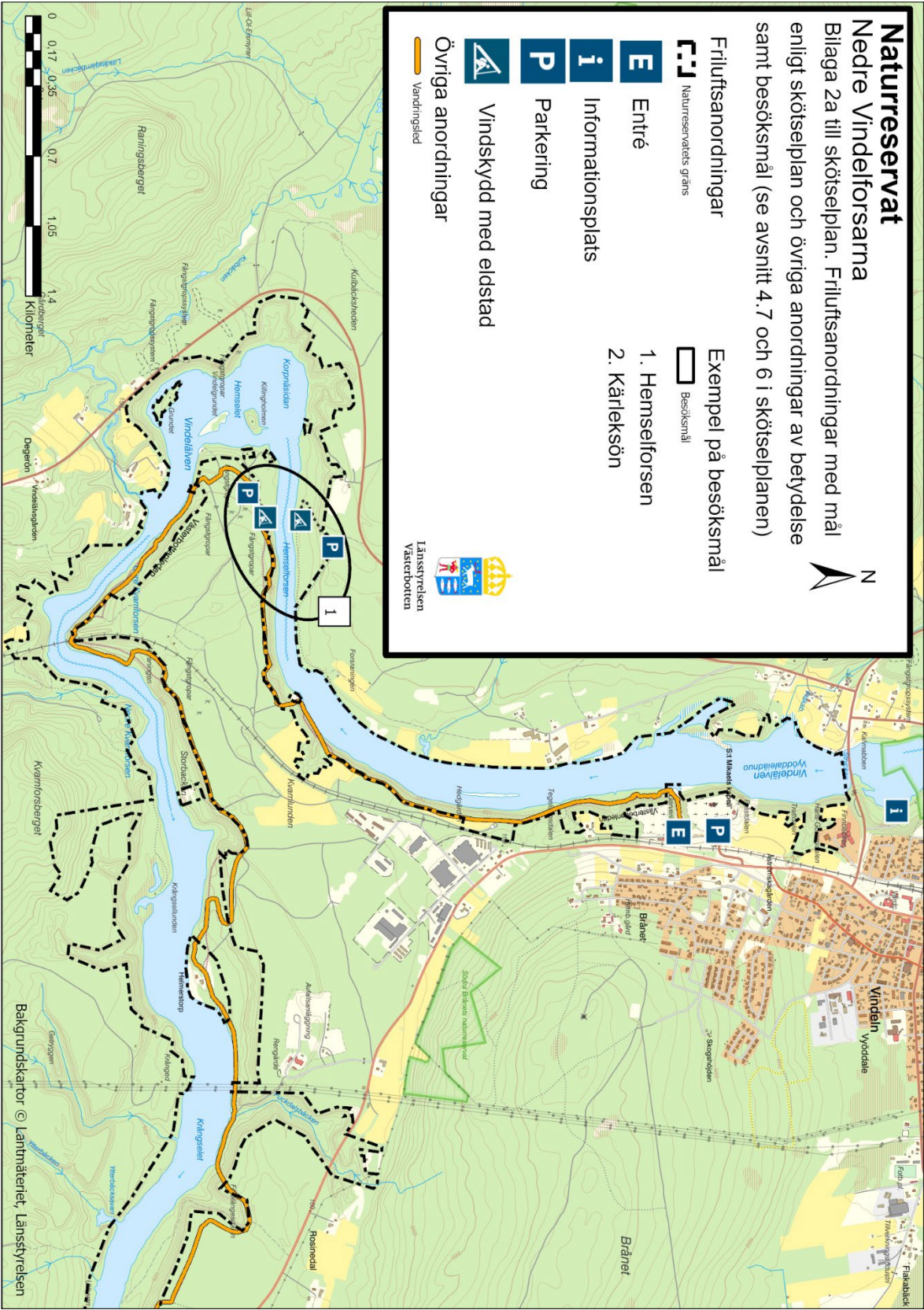

Karta med skötselområden för naturmiljöer

Bilaga 2a

Datum
2024-11-21

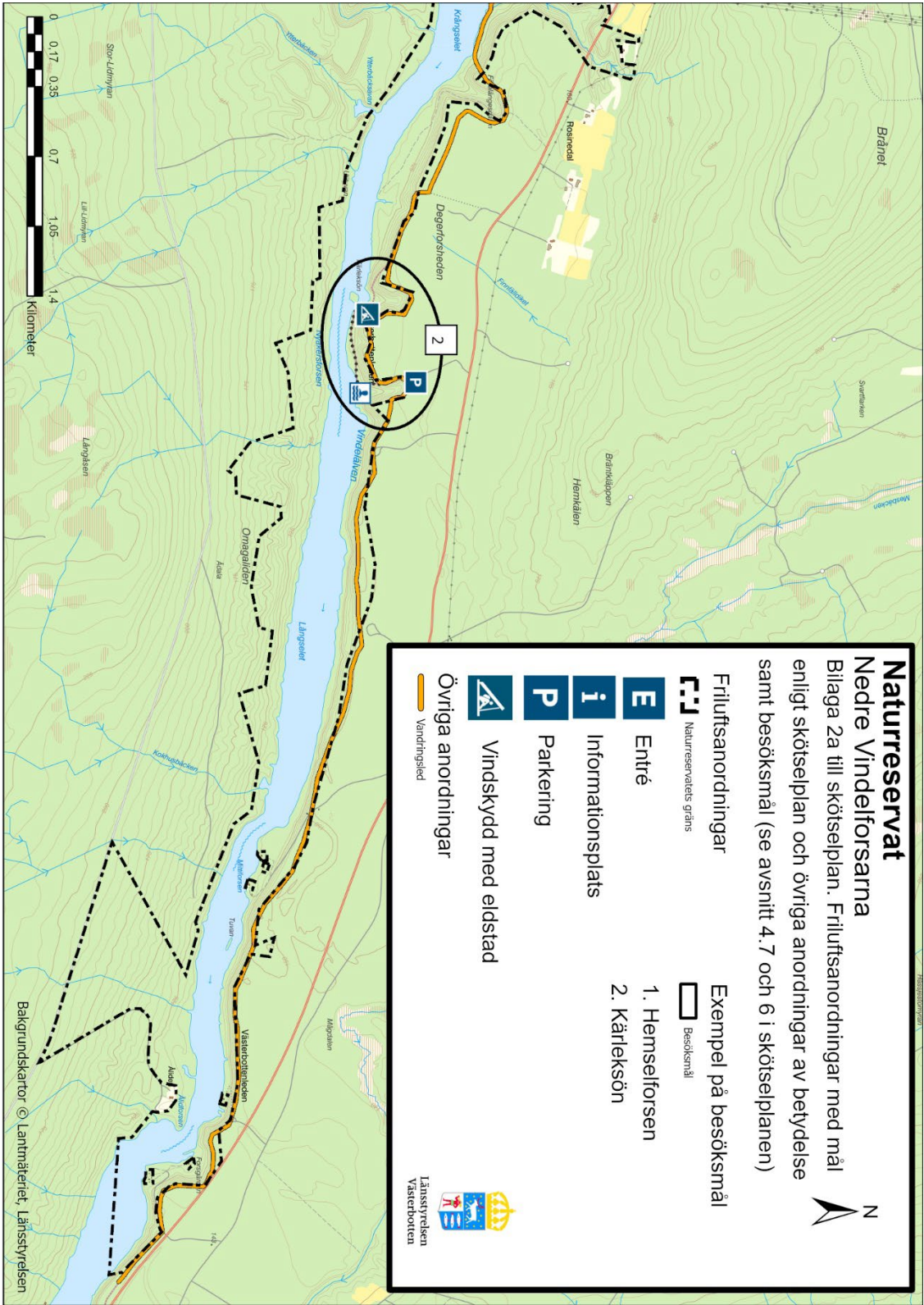
Diarienummer
8404-2011

Karta över friluftsanordningar, övriga anordningar och besöksmål

Datum
2024-11-21

Diarienummer
8404-2011

Karta över friluftsanordningar, övriga anordningar och besöksmål